БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 64 (7064)
МАРТЫН 17
ЧЕТВЕРГ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Предприяти бүхэнэй арга боломжые дүүрэнээр хэрэглэхэ

...ПСС-эй ЦК-гэй январска Пле...эй, СССР-эй Верховно Соведэй ...дохи сессиин шиидхэбэринүүд ...лшадай ажабайдалые улам һай...уулгада, Эхэ ороноймнай хүсэ ...алые бүри ехээр бэхижүүлгэдэ ...оулагдаһан байна. Эдэ шиидхэ...инүүд соо хүндэ промышленнос...и саашанхи хүгжэлтэдэ онсо ан...алай хандуулагдажа байһаниие ...набди. Тэрэнэй үндэһэ һуури ...э социалистическэ хүдөө ажахы... хүнгэн промышленность ба ара... ажахын бусад һалбаринуудые ...шууд хүгжөөхэ бүхы арга бо...жо олдохо байна.

...ал ерэхэ бүри ороноймнай ара... ажахын һалбари бүхэндэ үй...эриин шэнэ шэнэ амжалта туй...дана. СССР-эй Министрнүүдэй ...едэй дэргэдэхи Центральна ста...ическэ управлениин мэдээсэһэ...ёһоор, 1954 ондо орон доторнай ...дукци үйлэдбэрилгэ урда жэл...эйхидэ орходо һураггүй ехээр ...элһэн байха юм. Промышлен...ь дээрэ абаад хараха болоо ...машина зэмсэгүүд ашаг ехэтэй... хэрэглэгдэдэг, түүхэй эд болон ...ериалнууд, түлишэ ба электро...и гамтайгаар гаргашалагдадаг ...о. Эдэ туйлалтануудай, тэрэшэ... олон тоото хүдэлмэришэдэй ...абари мэргэжэлээ саг үргэлжэ ...элүүлжэ байһанай ашаар ажа... бүтээсэ дээшэлнэ, бүтээн гарга... продукциин шанар һайжарна, ...нь үнэ химдарна.

...рэ тоодо мүн манайшье респуб...н промышленна түрүү пред...тинуудай коллективүүд зарим ... амжалта туйлажа байна. Жэ...ь, сэмбын фабрикын хүдэлмэ...д нёдондо жэлэйнгээ түсэбһөө ...р хэдэн зуун метр сэмбэ, мяха...ерын комбинадайхид хэдэн ...н банка консервэ, олон зуун ...ор колбаса үйлэдбэрилэн гар... Мүнөөшье тэдэнэр һара, квар...бүхэнэй түсэбые болзорһоонь ... дүүргэжэ байна.

...бэшье, республикымнай олохон ...риятинууд хангалтагүйгөөр ...элмэрилнэ. Тэрэнэй шалтагаан ... доторойнгоо резервнүүдые, ... боломжонуудые хүсэд дүү...эр хэрэглэжэ шададаггүй...ь болоно. Гээгдэжэ ябагша... тоодо республикымнай ой модо... промышленность эгээн түрүүлэн ...о байна. Түрүүшын кварталай ...тэр тон богонихон болзорой ... байхада модо бэлэдхэхэ ба ...хэ түсэбэй дүүргэлтэ тон хан...гүй байха юм. Энэ хадаа «За...каллес» комбинадай хүтэлбэрил...ехэнүүд дутагдалнуудай бии ...ниие гэршэлнэ. Комбинадай ... леспромхозууд муугаар хүдэл...лнэ. Шулуутайн, Сэлэнгын, ...ын леспромхозуудта хүсэтэ ...кэ дүүрэн хүсөөрөө ашаглагда...үй. Тэндэхи хүдэлмэришэ... олониинь үйлэдбэри дээ...дэлмэрилнэгүй. Ажалай эмхид... ба журам һула. Эдэ бүгэдэ дээ...э боложо, дурсагдагша леспром...уд һара бүхэндэ нэгэ жэгдээр ...элмэрилнэгүй.

Зарим предприятинууд элдэб эсын товарнуудые элбэгээр үйлэдбэрилөөд, ажалшадай, колхозуудай ехээр хэрэглэжэ байһан эд товар үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэнэгүй. Илангаяа аймпромкомбинадуул, олзоборилгын артельнүүд иимээр хүдэлмэрилнэ. Мүнөө адуу малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэхын тулада колхозууд, совхозуудта малай типовой байрануудые барилга үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэдэ барилганuудта хирпиисэ, тес, черепица болон барилгын бусад материалнууд элбэг ехээр хэрэглэгдэжэ байна. Теэд, республикымнай нютагай промышленностиин министерство, Бурмонпромсовет аймагуудта барилгын материалнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ асуудал мүнөө болотор шиидхээгүй байһаар. Зэдын, Торнин, Сэлэнгын аймпромкомбинадуудта хирпиисэ, известко гэхэ мэтые ойрын сагта ехээр үйлэдбэрилдэг болохо тон шухала.

Промышленна предприятинуудай хангалтагүй хүдэлмэриин гол шалтагаанииин юуб гэхэдэ, ехэнхидээ олон цехүүдтэй предприятида үйлэдбэриин процессүүд зүбөөр эмхидхэгдэнэгүй, гээгдэжэ ябаһан цехүүд графигаа дүүргэнгүйгөөр түрүү цехүүдтээ ехэ һаад ушаруулна. Энээнэй эсэстэ предприяти бүхы дээрээ валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэхээ болиходоо элдэб яараха, тэбдэхэ, хүдэлмэришэдые цехһээ цехтэ оруулха ябадал гаргана. Һара, квартал бүхэндэ нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилхын тулада предприяти бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд бүхы резервнүүдээ гүйсэдөөр хэрэглэхые оролдохо ёһотой. Тэрэнэй тулада бии байһан машинануудаа, станогуудаа дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха, хүдэлмэришэдэйнгээ хүсые зүбөөр хубаарилха, түүхэй эд, материалаа гамтайгаар гаргашалха, уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй. Эдэ бүгэдые предприяти бүхэндэ һаринаар сахибал, ажалай бүтээсын дээшэлхэ байһаниинь лабтай.

Табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн орон доторнай үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Манай республикын промышленна предприятинуудай коллективүүд энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, түсэбһөө гадуур продукци үйлэдбэрилхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёһотой. Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзна, комсомольско организацинууд хүдэлмэришэдэйнгөө дунда социалистическэ мүрысөө улам дэлгэрүүлэн, ажалай түрүү арганuудые, үйлэдбэриингөө хамаг резервнүүдые һайнаар хэрэглэхын түлөө тэмсэхэ уялгатай.

Иигэжэ творческо үүсхэл оролдолготойгоор хүдэлмэрилөө хадаа продукци бүтээн гаргаха түсэбөө саг болзор соонь дүүргэдэг болохомнай найдамтай.

...үхэр Н. А. Булганинтай Итальянска Республикын Посол Марио Ди Стефано уулзаба

...СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай ...льянска Республикаһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол ...о Ди Стефано мартын 15-да уулзаба.

(ТАСС).

Хүнгэн промышленностьда залуу хүдэлмэришэдые бэлэдхэлгэ

...СССР-эй Үргэн хэрэглэлэй про...ленна эд бараанай министерст... предприятинуудта ажаллаха за... хүдэлмэришэд фабрично-завод... һуралсалай һургуулинуудта ...лэгдэнэ. Эндэ һуража байһан ...ушуул промышленностиин тек...льнэ, трикотажна, гуталай, оёдо... ба бусад һалбаринуудай талаар ...эжэлтэй болохо юм. 1954 ... нимэ һургуулинуудые 39 ...ан хүн дүүргэжэ гараа. Дунда ...ули дүүргэһэн 1500 залуу хү...басагад ФЗУ-гэй һургуулинууд...ха түрүүнээ абтаһан байна. Тэ... хуряангы программаар һура...раха, тиигээд бүд нэхэлгын ав...тическа станогуудта ба бусад ... нарин түхеэрэлгэнүүд дээрэ хү...олхэ юм.

Фабрично-заводской һуралсалай һургуулинуудай тоо олон болгогдоно, тэдэнэй һуралсалай-материальна база бэхижүүлэгдэнэ. Краснодарска, Горийска, Чебоксарска текстильнэ комбинадуудай, Новосибирскэ трикотажна фабрикын, Бийскэ оёдолой фабрикын шэнэ һургуулинууд нээгдээ.

Барнаулда, Канскда, Камышинда баригдажа байһан хлопчатобумажна промышленностиин комбинадуудай дэргэдэ ФЗУ-гэй һургуулинууд мүнөө жэлдэ нээгдэхээр хараалагдаа.

Хүнгэн промышленностиин ФЗУ-гэй һургуулинуудта 1955 ондо 42.600 хүн абтаха байна.

(ТАСС).

МОДО БЭЛЭДХЭЛГЭ, ЗӨӨЛГЫН ТЕМПЫЕ ЭРИД ХУРДАДХАХА

Дары шиидхэхэ асуудал

КПСС-эй обкомой бюро республика дотор модо бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябажа байһаниие элирүүлээд, квартальна түсэбөө саг болзор соонь заатагүй дүүргэхэ гэжэ «Забайкаллес» комбинадай бүхы предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалаа. Мүн олон аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд модо бэлэдхэлгэдэ колхознигууд-сезоннигуудые, мори унаа гаргаха түсэбөө 5 хоногой болзор соо дүүргэхээр уялгалагдаһан байна.

Хэнэйшье мэдэхээр, аймагуудһаа мори унаатайгаар ерэһэн хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ түсэбүүдэй горьтойхон хубииень дүүргэдэг байна бшуу. Партиин обкомой бюрогой шиидхэбэриин гараһанһаа хойшо недели үнгэрбэ. Теэд, энэ үе соо республика дотор модо бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхознигууд-сезоннигууд, морид олошороогүй.

Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, партиин обкомой бюрогой шиидхэбэриие партиин айкомуудай, аймгүйсэдкомуудай бэелүүлжэ үшөө эхилээдүйе гэршэлнэ. Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд модошодоо эдеэ хоолоор, моридыень үбһэ тэжээлээр ханганагүй, найдамтай хүнүүдые бригадирнуудаар томилжо, ажалыень һайнаар эмхидхэнэгүй. Тиимэһээ зарим колхознигууд дуратай сагтаа гэртээ харина.

Мухаршэбэртэ (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Караманов, аймгүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Большаков) модо бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэришэдые эльгээлгэ тэсэшэгүй муугаар ябуулагдана. Тус аймагһаа түсэбэй ёһоор 240 хүн, 90 морин лес-промхозуудта ерэхэ аад, оройдо 25 хүн хүдэлмэрилнэ. Тиихэдэ нэгэшье морин байхагүй. Тэрэшэлэн Хэжэнгын аймагһаа ерэхэ 110 хүнһөө 19 хүн, 50 моринһоо 4-ниинь хүдэлмэрилнэ. Мүн Курумканай, Бичурын аймагууд баһал иимэрхүү байдалда оронхой.

Аймагууд болон колхозууд леспромхозуудта сезоннигуудые, моридые эльгээхэ түсэбөө дары дүүргэхэ ёһотой.

С. Константинов.

Гээгдэнги пункт

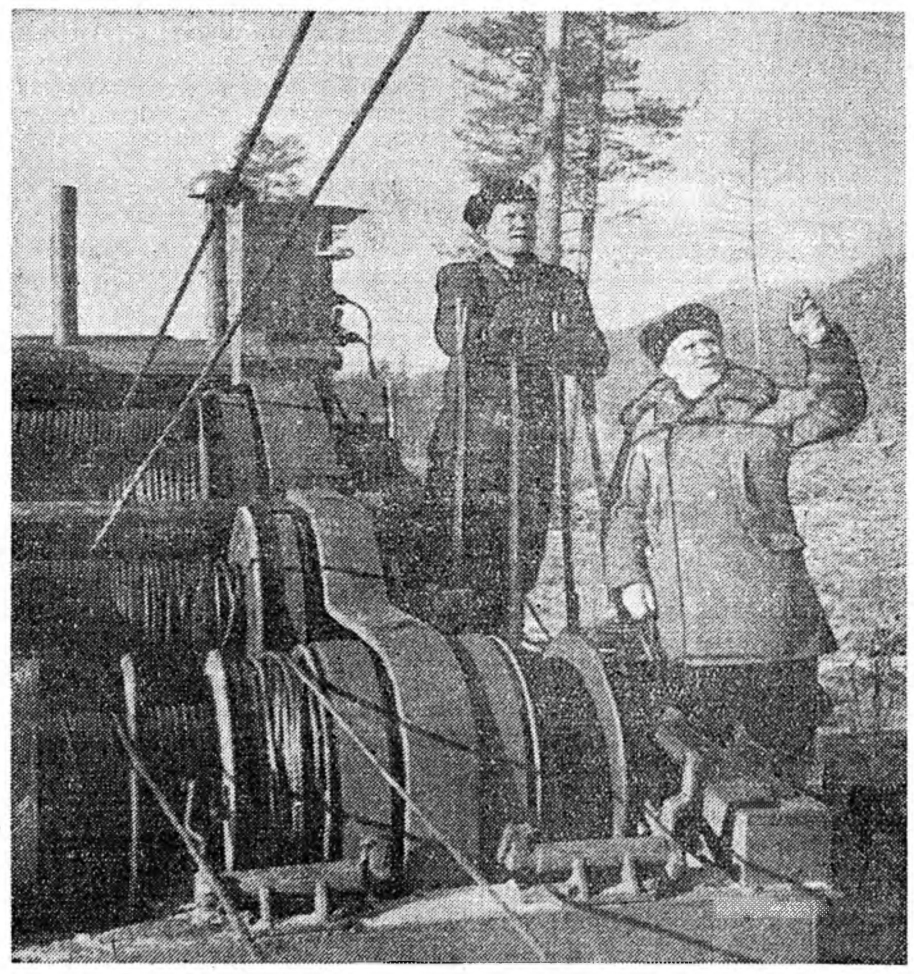
Хандагатайн леспромхоз (директорынь нүхэр Сальников) «Забайкаллес» комбинадай эгээл ехэ, механизированнэ предприяти юм. Тус леспромхозой бэлэдхэһэн модон түмэр замаар шэрэгдэдэг.

Леспромхозой модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ квартальна түсэбэй дүүргэлтые харахада тиимэшье ехэ гээгдэлдэ ороогүй байха юм. Гэбэшье, тэндэхи түрүү пунктнуудай һайн хүдэлмэреэр далдалагдаад, зариманиинь муугаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй нэгэн Сангон гэжэ пункт болоно. Модо бэлэдхэлгэ, таллуулга пунктын гол хүдэлмэри юм. Сангоной коллектив байгша оной түрүүшын квартал соо 30 мянган кубометр бэлэдхэжэ, тэрэнээ таллуулан дээдэ складта асарха түсэбтэй юм. Энэ түсэбэйнь дүүргэлтые хараха болоо һаа, мартын 15-най байдалаар миил 9 мянган кубометр бэлэдхэгдээ, мүн платформонууд дээрэ модо ашаалха түсэб ехэ удаанаар дүүргэгдэжэ байна.

Модо бэлэдхэлэй энэ пунктын технорук нүхэр Шмырев үйлэдбэриин технологиие, машина зэмсэгүүдэй ашаглалгые һайжаруулха уялгатай аад, муугаар хүдэлмэрилнэ. Пунктын начальник нүхэр Павлов тэрээндэ, мүн бүхы мастернуудта ажалай эмхидхэлые һайжаруулха талаар шанга эрилтэ хэнэгүй. Иимэһээ олон хүдэлмэришэд халаанайнгаа нормые дүүргэхэгүйһөө гадна, заримдаа ажалдаашье гаранагүй.

Хандагатайн леспромхозой олон пунктнуудай цикличностиин графигаар үнинэй хүдэлмэрилжэ, ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон байбашье, һаань, сангонойхид ажалай энэ түрүү аргые хэрэглэнэгүй.

Б. Степанов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инженер Н. Ф. Опак (баруун гарһаа) Баруун-Тарбагатайн леспромхозой залуу хүдэлмэришэн Федор Карбаиновые «Л-20» маркын лебёдко дээрээ хүдэлмэрилхэ ажалда һургажа байна. М. Минеевэй фото.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэдэггүй хүтэлбэрилэгшэд

Ороноймной колхоз, совхоз бүхэндэ малай байрануудые, шэнэ ба боро газарнуудые элдүүрилэн ашаглагшадта гэрнүүдые барилгада, мүн шэнээр бодхоогдожо байһан фабрика, заводуудта барилгын модон элбэг ехээр хэрэглэгдэнэ. Тиимэһээ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1953 ондо «Модо бэлэдхэлэй промышленностиин гээгдэлые усадхаха тухай» тусхай тогтоол соогоо леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые хүдэлмэридөө эрид хубилалта хэхые уялгалһан байгаа.

Тэрэ гэһээр удаан саг үнгэрөө. Черемуховско леспромхозой директор нүхэр Языков, тэрэниие политическэ талаар орлогшо нүхэр Тулохонов, профкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Мигулян гэгшэдһээ дээрэ дурсагдаһан тогтоолые хэр зэргээр дүүргэжэ байнабта гэжэ сэхэ асууха, хэжэ байһан ажалыень һайнаар хаража үзэхэ саг болоод байна. Тэдэнэр «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэдые, мүн КПСС-эй Заиграйн айкомые хүдэлмэреэ һайжаруулхабди гэжэ нэгэтэ бэшэ найдуулһан байха.

Гэбэшье, эдэ нүхэд мүнөө болотор ямаршье хубилалта хэнэгүй, хуушанайхяараа, яаралгүйгөөр лэ ажаллажа байһаар. КПСС-эй обкомой бюро республика дотор модо бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһаниие һаяхан тэмдэглээд квартальна түсэбөө заатагүй дүүргэхыень леспромхоз бүхэниие уялгалаа. Теэд черемуховскынхид юушье хэнэгүй. Февраль һара соо тэдэнэр модо шэрэхэ түсэбөө миил 69,5 процент дүүргэһэн байгаа. Мартын түрүүшын 10 хоног соо оройдоо 5 мянга гаран кубометр модон шэрэгдээ.

Иимэ хангалтагүй хүдэлмэриин шалтагаан юуб гэхэдэ, бии байһан баян техникэ тон муугаар ашаглагдана, участок бүхэндэ ажалай эмхидхэл һула. Модо бэлэдхэлгэ, таллуулга дээрэ нэгэ мастерска участогай хүдэлмэриие гүйсэд хангадаг хүсэ ехэтэ «Л-20» маркын лебёдко миил байна. Энэтнай юундэ миин хэбтэнэб гэжэ асуухада, «энэ машиные хүдэлгэхэ хүнүүд олдоногүй» гэжэ нүхэр Языков харюусана. Теэд хамһабариин ажалда хэдэн олон хүн табигданхай. Модо таллуулагшадые хоёр халаанда хүдэлмэрилүүлхэ арга боломжын бии байхада, тэрэниие хэрэглэнэгүй. Энээн дээрэһээ боложо, модо таллуулга шэрэлгэ хоёрой хоорондо ехэхэн забһар гаранхай. Модо шэрэдэг автомашинанууд складта бэлэн модоной үгы дээрэһээ удаан саг соо, заримдаа бүхэли үдэртөө миил байна.

Модошодой дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, ороноймнай ажахыда модоной ехээр хэрэглэгдэжэ байһаниие ойлгуулха, тиин социалистическэ мүрысөөндэ тэдэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха гээшэ тон ехэ удхашанартай. Бодото дээрэ тус асуудалаар энэ гэхэ юумэн хэгдэнэгүй. Элидхэлшэдэй тоодо ородог хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Мигулян, Языков, Дамбаин, Клепников болон бусад хүдэлмэришэдэйнгөө дунда нэгэшье элидхэл, лекци уншаагүй, хөөрэлдөөшье үнгэргөөгүй байха юм. Ажалай түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Гансахан мастерска участок цикличностиин графигаар хүдэлмэрилдэг. Теэд ажахыень хэншье шалгадаггүй, дутагдалнуудыень элирүүлдэггүй байна.

А. Васильев.

Автопаркаяа хоёр халаанда табиба

Март—түрүүшын кварталай һүүлшын һара. Тиимэһээ энэ һара соо бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлмэрилжэ, модо бэлэдхэлгэ ба шэрэлгээр гээгдэлээ заатагүй усадхаха гээшэ республикымнай модошодой шухала зорилго болонхой.

Энэ зорилгые бэелүүлэн, Эрийскэ леспромхозойхид март һарада квартальна түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн уялга абаад хүдэлмэрилжэ байна. Ажалай эмхидхэлые зүбөөр табиһанһаа түсэбэй дүүргэлтын бүхыдөө дулдыдадаг байһаниие хараадаа абалсан, леспромхозой механизаторнууд автомобильна паркаяа һайнаар хэрэглэжэ байна. Бүхы автомашинануудынь модо шэрэлгэ дээрэ хоёр халаанда табигдаба. Механизатор бүхэн «Республика дотор модо бэлэдхэлэй ябаса тухай» КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоолые бэелүүлхэ гэһэн шууд эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Воскресениин үдэр ажалаа байлгадаггүй графигаар хүдэлмэрилдэг болобо.

Иигэжэ хүдэлмэрилһэнэй ашаар һүүлэй үдэрнүүдтэ модо шэрэлгэ нилээд дээшэлээ. Үргэнөөр дэлгэрһэн энэ мүрысөөндэ Дарданкул гэжэ пунктын модошод (начальнигынь нүхэр Тимченко) түрүүлжэ ябана. Февраль һарада тэдэнэр даалгабаряа 115,6 процент дүүргэһэн байна.

В. Тарабаев.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Куйбышевска ГЭС-эй барилга дээрэ

КОМСОМОЛЬСКО ПОСЕЛОК. Куйбышевска область. (ТАСС). Федоровкоһоо Комсомольско хүрэтэр Куйбышевска ГЭС-эй суднаар ябалгын каналнууд болон хонхор газарнууд Волга мүрэнэй зүүн эрьедэ нэмжыдэг. Эндэ мүнөө барилгын шиидхэхы үе болоод байна. Май һарада суднаар ябалгын доодо шлюзуудаар волжско пароходууд ябажа эхилхэ юм.

Моторнуудай хүршэгэнэхэ абяан эндэ үдэр һунигүй соностоно. Доодо шлюзуудай камерануудта 8 дабхар гэрэй тэнтэй үндэр газарта хүнүүд ажаллана. Тэндэ бетон шудхагдана, арматура болон металлоконструкцинууд тодхогдоно.

Бетон шудхагшад шлюзай дэргэдэхи гол барилгануудые Сталинска шангай лауреат инженер нүхэр Кукишевай хүтэлбэреэр хэнэ. Шлюзуудай дэргэдэ шулуу дэбдихэ хүдэлмэри дүүрэжэ байна.

Доодо шлюзуудта туласа ерэхэ каналда хоёр земснаряд һайнаар ажаллажа байна. Гидромеханизаторнууд каналые үргэдхэнэ. 116-дахи номерой земснарядай команда барилгын болзорые хороохын, механизмуудые һайнаар хэрэглэхын түлөө мүрысэжэ, түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргэбэ.

Һү һаалга хоёр дахин ехэ болобо

РЯЗАНЬ. (ТАСС). Малажалда ажахын жэлэй эхилһэнһээ хойшо үнгэрһэн 5 һарын турша соо областиин һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргагдаба. Областиин һаалишад 1954 оной октябриин 1-һээ 1955 оной мартын 1 хүрэтэр үнеэдһээ һү һаалгые, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, 4.826.600 литрээр дээшэлүүлээ.

Шиловскэ районой «Фундамент социализма» колхозой һаалишан П. Н. Коврова мүрысөөндэ түрүүлээ. Тэрэ хадаа үнгэрһэн 5 һарын турша соо даалгагдаһан үнеэн бүриһөө 2.260 литр һү һаагаа.

Солотчинска районой «Красное знамя» гэжэ хүдөө ажахын артель колхозуудай дунда түрүү һуури эзэлээ. Энэ колхоздо 5 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 1195 литр, Спасска районой «Красная культура» гэжэ колхоздо — 1165, Ряжска районой «Красное знамя» гэжэ колхоздо—1111 килограмм һүн һаагдаа.

Областиин колхозуудай һаалишад 1954 оной февральда орходоо энэ жэлэй февральда үнеэн бүриһөө хоёр дахин ехэ һү һаагаа.

Кукуруза тарихын тулада тарянай сеялкэнүүд тааруулагдана

УФА. (ТАСС). Кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тариха асуудалаар Башкириин МТС-үүд болон совхозуудай главна инженернүүд болон механигуудай семинар боложо дүүрээ. Башкириин эрхэ байдалда энэ культурые тариха агротехникэ тухай, тарилга, харууһалга болон хуряалгын хүдэлмэриие комплексноор механизацилха тухай элидхэлнүүдые тэдэнэр шагнаа.

Инженернүүд болон механигууд «СД-24» маркын тарянай сеялкэтэй һайнаар танилсаа. Кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тариха түхеэрэлгэ тэрэ сеялкэдэ тодхогдоо. Хабарай тарилгын эхилтэр республика соо 3000 шахуу тарянай сеялкэнүүдтэ түхеэрэлгэ хэгдэхэ юм.

Республикын бүхы машинно-тракторна станцинууд ба совхозуудай главна инженернүүд болон механигууд һаяар болохо семинарнуудта бүгэдөөрөө хабаадалсаха юм.

Арбан хоёр үдэрэй турша соо хоёр һарын нормо дүүргэбэ

СТАЛИНО. (ТАСС). Донбасста, нүүрһэнэй промышленностиин шэнэ предприятинуудые барилгашадай дунда мүрысөө ехээр дэлгэржэ байна. Суута проходчигууд Иван Пилипенко, Петр Гуляшов гэгшэдэй комплексно бригаданууд «Игнатьевская» гэжэ шахтын гол хүндынүүдые түнхилгые болзорһоонь жэл хахадаар урид дүүргээд, Калининай нэрэмжэтэ 5—6-дахи номерой шахтын хүндые түнхижэ эхилбэ.

Проходчигуудай коллектив март һара соо үзэгдөөгүй ехэ амжалта туйлаа. Мартын 1-һээ 12 болотор тэдэнэр 70 гаран метр ута, ехэ үргэн хүндые түнхиһэн байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ниитын малажалые хүгжөөлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэе

Үнгэрэгшэ жэлдэ Уланай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (Баргажан) партийна эхин организациин үүсхэлээр 1954 ондо зоотехническэ наукын туйлалтые болон түрүүшүүлэй дүй дүршэлые фермэнүүдэй хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхэ тушаа шилээд оролдолго гаргагдаа. Энээнэй ашаар тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлхэ арга үргэнөөр хэрэглэдэг болонхой.

Малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ дүй дүршэл ехэтэй болоһон коммунистнууд нүхэд Л. Цыренов, Н. Майдоров, Ц. Цыдыпов, С. Баяндуев, Б. Ерменов болон бусад фермэ, заимкануудта эльгээгдээ һэн.

Колхозой үйлэдбэриин һалбаринуудые хүтэлбэрилхөөр хэдэн олон эдэбхитэй нүхэдүүдэй томилогдоод байхадань, тэдэнэртэй һуралсал эмхидхэхэ, ажалдань туһалха талаар, партийна организаци ба правлени хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые зохёогоод, тэрэнээ бэелүүлжэ байна.

Артелиин фермэ, заимка дээгүүр улаан булангууд бии болгогдожо, малшад сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэдэг болоо. Тэндэнь Уланай долоон жэлэй һургуулиин багшанар-эдэбхитэд малшадта лекци, элидхэлнүүдые уншана.

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолоор хөөрэлдөөнүүд, лекци, элидхэлнүүд үнгэргэгдөө. Мүнөө тэндэхи малшад урдаа табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхээр эрид шиидэнхэй.

Коммунист Л. Цыреновэй даадаг эбэртэ бодо малай гүүртын хүдэлмэрилэгшэд үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын түлөө, эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллажа байна. Мүнөө тус гүүртэдэ шэнэ түл абалга эхилэнхэй. Жэшээлхэдэ, һаалишад Д. Шардаева, Ц. Тараскина, Ц. Гармаева гэгшэд малай харууһалга, эдеэлүүлгые зүбөөр эмхидхэжэ, урда урдынхиһаа ехээр һү һаана. Эдэ һаалишад колхозой малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгөөр түрүү зэргэдэ ябана.

Цыден Доржиевай хүтэлбэрилдэг фермынхид эрхим шанартай ноохо үгэдэг үүлтэртэ хонидые олоор үсхэбэрилхын түлөө оролдоно. Хонишон М. Дугарова хэдэн жэлэй туршада хонишоноор хүдэлмэрилхэ зуураа, ехэхэн дүй дүршэлтэй болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ дунда зэргээр 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абажа, бултыень түлжүүлһэн байха юм.

Гэхэтэй хамта, колхозой малажал бүхы дээрээ үшөөл ехээр гээгдэжэ ябана, зоотехническэ наукын заабаринууд олонхи ушарта бэелүүлэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Д. Очировай даадаг гүүртэдэ тугалнуудай байрын һайнаар түхеэрэгдээгүй дээрэһээ мүнөө шэнэ түлнүүд муу байрада байлгагдана, зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалагданагүй. Тиихэдэ малшадайшье байха гэр байрань муу. Тэрэшэлэн Ц. Цыдыповэй даадаг гүүртэ баһал иимэрхүү байдалтай. Эндэ малай тэжээл хайша хэрэгээр, гамгүйгөөр гаргашалагдана.

Колхозой правлени, партийна организаци болбол эдэ дутуу дундануудаа усадхажа, ниитын малажалые хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ ёһотой.

А. Раднаев.

Агитаторай хөөрэлдөөн ба хэрэгүүд

Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые гүнзэгыгөөр шудалжа, тэрэниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалжа байна.

Партиин гэшүүн, агитатор нүхэр Толстихина һүнэй-товарна фермын малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг юм. Нүхэр Толстихина КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолоор хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ. Тэрэнэй хөөрэлдөөнүүдые малшад ехэ һонирхожо шагнаһан ба ажал хүдэлмэреэ эрид һайжаруулха тушаа үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан юм. Хэрбээ зарим малшадай ажал дээрээ гээгдэбэлынь, агитатор Толстихина тэрээндэ хододоо туһалхые оролдодог. Энэ даалгагдаһан уялгаяа дүүргэжэ ябахадаа нүхэр Толстихина партийна эхин организациин секретариин зүгһөө тусхай заабари, захиралта хүлеэдэггүй. Харин газетэнүүдые абаһаар лэ малшадта ошожо уншажа ба ойлгуулжа үгэдэг. Теэд агитатор миил хэлээд үнгэрдэггүй. Хэрбээ ямар нэгэн шэнэ юумэн тухай хэлэжэ үгөө һаа, тэрэнээ малшадтайгаа хамта бэелүүлхэ гэжэ оролдодог юм. Энээгээрээ олоной дунда ехэ хүндэтэй болонхой.

—Агитаторай хэрэг хүдэлмэриин аша үрэ ехэтэй байһаниинь тус фермын ажал дээрэһээ элеэр харагдана. Хэрбээ нёдондо ажахын жэлэй түрүүшын 4 һарын туршада энэ фермэ үнеэн бүриһөө 140 литр һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлэй энэ хугасаа соо 250 литр һү һааһан байна. Малай үбэлжэлгэ һайнаар эмхидхэгдэжэ, үбһэ тэжээл гамтайгаар гаргашалагдана.

Мүн иимэ агитаторнууд бэшэшье фермэнүүдтэ олон. Мүнөө колхозой гэшүүд адуу малаа улам олошоруулхын, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгыень эрид дээшэлүүлхын түлөө бүхы анхаралаа хандуулна. Малдаа шэмэтэ тэжээл үнгэрһэн жэлэйхидээ оробол 7—8 дахин ехээр бэлэдхэхые хараалан, энэ жэлһээ эхилээд кукурузын тарилгын талмайе бүри ехэ болгохоор шиидэнхэй.

Тус колхозой гэшүүд энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1000 литр һү, нарин ноохотой хонин бүриһөө 4,5 килограмм, нарибтар ноохотой хонин бүриһөө 4 килограмм ноохо абаха, гахайнуудые олоор таргалуулан шахажа, нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ сало гүрэндэ тушааха гэхэ мэтын хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө шангаар ажаллажа эхилэнхэй.

П. Леушин.

Һулаар хүдэлмэрилдэг агитколлектив

Хориин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин дэргэдэ 10 гаран коммунистнууд болон комсомолецуудһаа бүридэһэн агитколлектив бии. Теэд олохон агитаторнуудынь хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандажа, ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри тон һулаар ябуулна.

Илангаяа малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Агитаторнууд Ц-Д. Жапов, Ц. Буянтуева, Б-Ж. Балданжапов даалгагдаһан участогууд дээрээ нэгэ—хоёр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөд, һанаа амар һуудаг заншалтай. Б.-Ж. Балданжапов тоо бүридхэгшэ байһан туладаа хододоол фермэ, отарануудаар ябажа байдаг. Тиимэһээ шэнэ газетэ, журналнуудые малшадта уншажа үгэхэ бүхы арга боломжотой аад, юушье хэнэгүй. Агитатор Цыпилма Буянтуева малай үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо малшадай дунда баһал мүртэй юумэ хээгүй. Гадна, малшадай захиһан газетэ, журналнуудшье саг дарыдаа эндэ ерэнэгүй.

Тэрэшэлэн ажалшад сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргагүйдэнэ. Ушар юуб гэхэдэ, хүдөөгэй библиотекэ соо эмхидхэгдэһэн улаан буланда домино шатар хоёрһоо бэшэ юушье үгы.

Дээрэ дурсагдаһан эдэ дутуу дундануудые усадхаха тушаа партийна организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Базаров ойрын үдэрнүүдтэ зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

Р. Цыренов.

Шэнэ гэртэ түбхинэбэ

Сэлэнгын шпалозаводһоо 18 комсомолецууд болон залуушуул республикын малажал дээрэ хүдэлмэрилхэеэ гаранхай.

Заводой тарна цехын хүдэлмэришэн байһан нүхэр Павел Иванович Иванов өөрынгөө һамгантай Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилхэеэ ошоо һэн. Колхозой правлени ба партийна организаци тэдэнэрэй ерэмсээрнь шэнэ гэр, туһаламжа болгон мүнгэн зөөри, талха таряа гэхэ мэтэ үгэһэн байна. Мүнөө нүхэр Иванов малажалай фермые даагшаар ажаллана. Тэрэнэй һамган Наташа Зимирева гэгшэ фермын һаалишан болобо.

Г. Ильин.

Дорофей Фомич Зубакин Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хонидой отарые даагшаар олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэ һүүлэй жэлнүүдтэ хонидоо үбэлэй сагта хурьгалуулдаг, хурьгадаа кошарно-базова аргаар түлжүүлдэг болоһоной ашаар хүдэлмэридөө һайн амжалтануудые туйладаг болоо. Мүнөө тэрэ 200 хурьгадые абаад, нэгыеншье гарзалуулангүйгөөр түлжүүлжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Ф. Зубакин.

З. Веснинагай фото.

Һү тушаалгаар кварталайнгаа даалгабари дүүргэбэ

Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Харламов) мартын 10-най мэдээгээр гүрэндэ һү тушааха түрүүшын кварталай даалгабари дүүргэбэ. Тиин богонихон болзоройи хугасаа соо колхоз бэлэдхэлэй дээшэлүүлэгдэһэн сэнгээр 13 мянган литр һү гүрэндөө худалдаа.

Мүнөө артелиин фермэнүүд һү тушааха, худалдаха гүрэнэй даалгабари холо үлүүлэн дүүргээд, колхозно рынок дээрэ һү худалдажа байна. Һүүлэй үедэ Итанцын леспромхозой модошодто 1200 литр һүн худалдагдаа.

Малай фермэ механизацилагдаба

Закаменай МТС-эй малажалай фермэнүүдые механизацилгын бригада (бригадирынь нүхэр Б. Цыренов) «Победа» колхозой үүлтэртэ малай фермые механизацилжа дүүргэбэ. Механизаторнууд эндэ дүүжэн харгы ба тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэ тодхоһон байна.

Мүн фермын дэргэдэ багахан электростанци хүдэлмэрилдэг болоо. Мүнөө тэндэхи малшад ажал ехэтэй хүдэлмэреэ машинын хүсөөр бэелүүлнэ.

Б. Шагдуржапов.

Хурьгадаа шэнэ аргаар түлжүүлнэ

Түнхэнэй аймагай «Победа» колхоздо малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ байна. Нүхэр Усольцевой хүтэлбэрилдэг хониной-товарна фермэ 600 гаран хурьга абаа. Түрүү хонишод Беспалова, Сороковикова гэгшэд тус бүридөө 100—110 хурьга абаад, кошарно-базова аргаар түлжүүлжэ байна.

Ё. Балданова.

ДОСААФ-эй организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха

Һүүлэй үедэ ДОСААФ-эй республиканска организацида оборонно-ниитын хүдэлмэри зарим тэды һайжарһан байна. Хэдэн зуугаад шофёрнууд, мотоциклистнүүд, радистнууд бэлэдхэгдээ. Спортивна олохон мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ, тэдээндэ һайндуранай обществын гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байха юм. ДОСААФ-эй олохон организацинууд өөһэдынгөө хүдэлмэриие яһала һонирхолтойгоор эмхидхэдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой дэргэдэхи ДОСААФ-эй эхин организаци мотоциклистнүүдые бэлдэхэ кружок эмхидхээ. Мүн 18 шофёрнуудые, 13 телефонистнуудые һургаһан байна. Тэдэ телефонистнуудынь колхозой телефонно харилсаае хангана. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эхин организаци III-дахи разрядай гурбан буудагшадые, III-дахи разрядай дүрбэн санашадые бэлдэһэн байна.

Хаана партийна, комсомольско болон профсоюзна организацинуудай зүгһөө анхарал табигдажа, туһа үзүүлэгдэнэб—тэндэл оборонно-ниитын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдадаг байна. Теэд зарим газарта энэ шухала хүдэлмэридэ бодото анхарал хандуулагданагүй. Хүдөө нютагуудта, илангаяа Түнхэнэй, Прибайкальска, Мухаршэбэрэй ба бэшэшье аймагуудта, оборонно-ниитын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. ДОСААФ-эй районно комитедүүдэй олониинь, мүн тэрэ тоодо республиканска Комитедшье энэ хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхын түлөө оролдоногүй. Республиканска болон районно комитедүүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай дунда оборонно-ниитын хүдэлмэри тухай элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые үсөөн хэнэ. Автомобильна, мотоциклетнэ, авиамодельнэ гэхэ мэтын спортоор ба радиодурлагшадые бэлдэхэ талаар мүртэй хүдэлмэри ябуулагданагүй. Спортын иимэ мэргэжэлтэй нэгэшье мастер республикада бэлэдхэгдээгүй.

Буудалгаар үнгэргэгдэдэг мүрысөөнүүдтэ ДОСААФ-эй үсөөхэн гэшүүд хабаадалсадаг байна. Иимэһээ республика соомнай 1952-һоо 1954 он болотор буудалгын спортоор нэгэшье мастер бэлэдхэгдээгүй.

Республикын олохон аймагуудта, тэрэ тоодо Улан-Удэ ба Городок городуудташье оборонно-ниитын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Олохон организацинуудта, предприятинуудта ба колхозуудта ДОСААФ-эй эхин организацинууд байгуулагдаагүй, байгуулагдаашье һаа, хүдэлмэринь хүсэд һайнаар эмхидхэгдэнэгүй. Һаяхан үнгэрһэн тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ республика соохи бүхы эхин организацинуудай 35 процентнь хангалтагүйгөөр хү... лөө гэжэ сэгнэгдээ.

Мэргэжэлтэдые олохо ба хүм... жүүлхэ талаар ДОСААФ-эй к... тедүүдтэ КПСС-эй айкомууд ... горкомууд өөдтэй туһа хүргэнэ... Заримдаа бэлэдхэл багатай ба ... дэмгүй, олоной дунда хүдэлхэсэ ... шардаг зонууд обществын ком... дүүдтэ саг үргэлжын хүдэлмэр... томилогдодогшье ушарнууд үзэ... дэг. Зарим аймагуудта ДОСА... эй Комитедүүдэй түрүүлэг... нэр һэлгэгдэжэл байдаг. Жэшээ... Прибайкальска ба Түнхэнэй ай... гуудта иимэ ушарнууд үзэгдэнэ. ... рүүлэгшэнэрэй конференцинүүд... рэ һунгагдадаг байһан хаданьтүр... лэгшые миил һэлгэхэ гээшэ общ... вын гэшүүдэй эрхые эбдэлгэ бол...

Обществын комитедүүдтэ мэр... жэл һайнтай, оборонно-ниитын ... дэлмэриие мэдэхэ кадрнуудые т... хын түлөө үшөө ехэ оролд... гаргаха, эдэбхитэдэй дундаһаа ... луушуулые дэбжүүлхэ хэрэгтэй. ... ществын комитедүүд ДОСААФ... организаци бүхэндэ ажалда ду... тай эдэбхитэдые бии болгохын ... лөө үдэр бүриин оролдолго гарг... ёһотой. Энэ талаар ДОСААФ... республиканска организац... үшөөл горьтойхон дутуу дундаа... байһаар. Хуушанай эдэбхитэд ... ронно-ниитын хүдэлмэридэ ха... дуулагданагүй, комитедүүдэй ... шүүлэй тоодо байгаад лэ общест... зүгһөө ямаршье хүдэлмэри ябу... нагүй. Элэ бүхы дутагдал... дые һаяын сагта усалхаха хэрэгт...

ДОСААФ-эй организацин... өөрынгөө хүдэлмэриие профсою... комсомольско ба ниитын бусад ор... низацинуудтай нягта холбоотой... эмхидхэхэ уялгатай. ДОСААФ... Комитедүүдэй хүдэлмэридэ комсо... лецууд өөдтэй туһа хүргэдэггүй, пр... приятинууд, колхозууд, совхоз... ба МТС-үүд дээгүүр ДОСААФ... эхин организацинуудай үгы... һаань, зарим комсомольско орга... зацинууд һанаа амархан һуудаг...

1954 оной туршада ВЛКСМ... обком ба зарим айкомуудшье ... ронно-ниитын хүдэлмэриин асуу... нууд тухай, һайндуранай общест... хүдэлмэридэ комсомольско орга... зацинуудай хабаадалсаха үүргэ ... хай асуудал оройдоо зүбшэн хэл... гүй юм.

Армида, авиацида ба флодто ... һалха һайндуранай общество ... ороноо хамгаалха хэрэгтэ ажал... дые бэлэн байлгаха талаар ех... хүдэлмэри ябуулдаг байна.

Партийна организацинууд ... болохо аргаар оборонно ниитын ... дэлмэриие бүри һайжаруулхын ... лөө оролдохо ба ДОСААФ-эй ор... низацинуудта болото туһалам... үзүүлхэ байһандань найдагдана.

Г. Слугино...

УЛААН БУЛАНТАЙ БОЛОБО

Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхоз Харагааһата, Шэнэ-хотон нютагуудай малай фермэнүүдтэ улаан булангуудые нээбэ. Ингэжэ, колхознигууд сүлөөтэй сагаа ашагтай туһатайгаар үнгэргэхэ арга боломжотой болоо. Улаан буланда шэнэ газетэ, журналнууд ... бүри асарагдадаг юм. Үдэшэ... колхознигууд улаан буландаа ер... шатар, даам ба домино табижа, ... дио шагнадаг заншалтай болоо.

Л. Д. Гомбо...

Малай ашаг шэмэ яахадаа багаб?

Мухаршэбэрэй аймагай Түгнын уужам элдин тала. Үргэн ута энэ талын урда, хойгуур элдэб янзын модотой ой тайга ба таряанай газарай тала гүбөөнүүд үргэлжэлдэг. Эндэ малажал эрхилхэдэ тон таарамжатай нютаг юм.

Гэхэтэй хамта, эдэ арга боломжонуудые хэрэглэн малажалаа хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар эндэхи колхозууд амжалта туйлажа үшөөл шадаагүй байна. Юуб гэхэдэ, жэлһээ жэлдэ 200—300 литр һү үнеэн бүриһөө һаадаг колхозууд эндэ үсөөн бэшэ байна. Жэшээнь, Подлопатинска сельсоведэй Маленковой нэрэмжэтэ колхоз 1954 ондо үнеэн бүриһөө 259 литр, Зандинай сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхоз 339 литр, Суулгын сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 460 литр һү үнеэн бүриһөө һааһан байха юм. Тиихэдэ 1954 ондо аймаг дотор үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 501 литр һүн һаагдаһан байна.

Мухаршэбэртэ эбэртэ бодо малай ашаг шэмэ яахадаа багаб, али аймагай колхозуудай эбэртэ мал бултадаа нютагай үүлтэрэй гээшэ гү гэжэ һанамаар болоно. Үгы. Тиимэ бэшэ. Аймагай колхозуудай эбэртэ бодо мал һайжаруулагдаһан үүлтэрэй болонхой. Олон колхозууд симментальска үүлтэрэй тусхай гүүртэнүүдтэй байдаг.

Теэд һайн үүлтэрэй үнеэдһээ ехээр һү һаадаг фермэнүүд үсөөн. Мухаршэбэрэй сельсоведэй «Коммунизм», Хонхолойн сельсоведэй «Искра» ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай республикын түрүү фермэнүүдэй тоодо орожо үшөөл шадаагүй. Эдэ фермэнүүд үнгэрэгшэ жэлдэ һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1000—1500 литр һү һааһан байна.

Эндэхи малай ашаг шэмын бага байһанай шалтагаанууд олон. Суулгын сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи фермэдэ 117 толгой һаамхай үнеэд бии. Тэдэнэй олонхинь тугаллажа байна. Гэбэшье, мүнөө хүрэтэр эндэхи олон үнеэд буруунуудһаа һалгаагдаагүй, зэргэлээд хоройнууд соо байдаг. Тиимэһээ шэнэ түлгүйгөөр һаагдадаг үнеэд хододоо буруудаа энхэржэ һүеэ татадаг байха юм. Тэрэшэлэн шэнэ түрэһэн үнеэдые олон дахин һаажа, һү оруулха хүдэлмэри эндэ огто ябуулагданагүй. Гадна, эндэ үнеэнэй тугаллахалаар тугалыень түрэһэн үдэртэнь тугалшанда тушаагдадаг байһаниинь буруу байна. Юуб гэхэдэ, зоотехническэ заабариин ёһоор, һаалишан нарай тугалые 18—20 хоног соо эхэтэйнь сугтань харууһалжа, тугал бүридэ өөрынь эхын ууряг садатарнь уулгаха ёһотой юм. Теэд нарай тугал ондоо үнеэнэй ууряг ууһанһаа боложо шэшэжэ, гарзалха ябадалнууд эндэ үзэгдэнэ. Эдэ дутагдалнуудые мэдэжэ байбашье, Суулгын МТС-эй зоотехническэ мэргэжэлтэд «шэхэ дүлии, шодэ балай» һуудаг байһаниинь гайхалтай.

Сагаан-Шулуутайн сомоной «Улаан-Шулуута» колхоз малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар аймагай алишье колхозһоо үлүү ехэ арга боломжотой юм. Эндэхи бэлшээриин газарнуудта үбдэгсөө үбһэ ногоон ургадаг аад, малайнь ашаг шэмэ тон бага. Энэ колхозой 3-дахи фермын һаалишад Батуева, Башактуева гэгшэдһээ энээн тухай асуухада:

— Манай фермын һаамхай үнеэд эгээ һүтэй байха ёһотой июль һарадаа еүүдхэдээ 7 литр хүрэтэр һү үгэдэг юм, — гэжэ хөөрэнэд. Үнэндөө, энэ колхоздо үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һааха зоотехническэ заабари бэелүүлэгдэдэггүй байгаа. Олон үнеэдынь тэрээнһээ боложо эртэ шэргэдэг, үгышье һаа зариманиинь тугаллатараа һаагдаһанһаа боложо, шэнээр түрэхэдөө өөрөөшье һү багатай, түлынь шье муу байдаг байгаа. Гадна, тус колхоздо малай уһалуури тон муу. Мүн жэлһээ жэлдэ тэжээлэй культурануудай ургаса һайжаруулха тухай аман дээрээ гоёор хөөрэлдэхэһөө бэшэ, ондоо юумэ хэдэггүй байна.

Мүнөөшье энэ колхоздо үнеэд олоороо түрэжэ байна. Теэд һаамхай үнеэдтэ һайн шанартай тэжээл үгэхын орондо, үнеэн бүридэ 2,5 килограмм үбһэ, тэрэ тухай солоомо үдэртөө эдюулдэг. Юуб гэхэдэ, тус колхозойхид үбһэ тэжээлээ халуун намарһаа эхилжэ, иишэ тиишэнь сасажархёод, мүнөө болоходо колхозойнгоо малнуудые «арба табан солоомоор» эдеэлүүлжэ байха юм. Энээндэ нэн түрүүн колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов, колхозой зоотехник Дамбиев, колхозой парторганизациин секретарь байһан Нимаев гэгшэд зэмэтэй. Эдэ хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр тус колхоз жэлһээ жэлдэ гүрэндэ һү тушааха түсэбөө дүүргэдэггүй байха юм.

Үнеэдые тугалгүйгөөр зүбөөр эдеэлүүлэн һаахада, тэдэнэй һү ехээр үгэдэг байһыень дүй дүршэл харуулна. Гэхэтэй хамта, Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой малажалда хүдөө ажахын наукануудай туйлалтанууд огто нэбтэрүүлэгдэдэггүй байна. Малажал тус колхоздо хуушанайхяар эрхилэгдэһээр. Эндэ тугалнуудые хүйтэн байрада байлгажа эхэһээнь һалгаан түлжүүлхэ, хурьгадые кошарно-базова аргаар тэнжээхэ түрүү арганууд хэрэглэгдэнэгүй.

— Тугалнуудые яахадаа эхэһээнь һалгаажа түлжүүлнэгүйбта гэжэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ Семёновһоо асуухада: — тугаллаһан үнеэдэй ууряг һаахадамнай тугалнуудаа садхаанагүй. Тиимэһээ энэ арга хэрэглэнэгүйбди, гэжэ хэнэйшье үнэншэхөөр бэшэ юумэ хэлэнэ. Тиихэдэ тус колхоздо хүдэлмэрилдэг Хонхолойн МТС-эй зоотехник нүхэр Васильев гээгдэнги бодолтой хүтэлбэрилэгшэдтэй эбсээд һуудаг.

Малажалые культурнаар эрхилхэ арга методые мүнөө хүрэтэр хэрэглэдэггүй, өөрынгөө ёһо гуримуудые зохёодог эндэхи хүтэлбэрилэгшэд малажалай продукциинуудые тушааха түсэбөө, тэрэ тоодо гүрэндэ һү тушааха түсэбөө, 1954 ондо дүүргээгүй.

Мүнөөшье һү һаалга тон бага. Жэшээнь, энэ жэлэй февраль һарын 9-нэй үдэр һаалишан Цыренгармаева һаамхай 3 үнеэдһээ сүүдхэ соо миил 5,5 килограмм һү һааһан байна.

Энэ колхозтой хүршэ Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой байдал мүн иимэрхүү. Энэ колхозой һаалишад байгша оной январь һарада һаамхай үнеэн бүриһөө 7,5 литр һү һааһан байха юм.

Эндэхи колхозууд тэжээлэй һайн база байгуулнагүй. Нёдондо жэлдэ аймагай колхозууд үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө 32 процент, силос дараха—17,2, набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ—47,2, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ— 10 процент дүүргэһэн байгаа.

Гэхэтэй хамта, эгээл мүнөө, малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай партиин Центральна Комитедэй январска Пленумэй тогтоолһоо үндэһэлэн тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө тэмсэл үргэнөөр ябуулха зэргэтэй байгаа. Гэбэшье, аймагай олохон колхозуудта тэжээлэй база бэхижүүлхын түлөө тэмсэл мүртэйгөөр ябуулагдаагүй байһаар. Булганинай нэрэмжэтэ колхоздо тэжээл бэлэдхэлэй бригада эмхидхэгдэһэн нэрэтэй аад, тэрэ бригада бүхэли үбэлдөө юушье хээгүй, мүнөөшье сабшалан дээрээ ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй. Тус бригадын бригадир Б. Ц. Данзанов гэгшэ мүнөө дээрээ энэ гэхэ юумэ бүтээгээгүй байһаар.

Малай ашаг шэмые дээшэлүү... түрүү арга методүүдые малша... ажалда нэбтэрүүлхэ нангин үнэ... эндэхи МТС-үүдэй зоотехни... мэргэжэлтэдэй олонхинь март... хёо. Жэшээнь, сабшалангай г... һайжаруулха хүдэлмэриие МТС... зоотехническэ мэргэжэлтэд ме... раторнуудта бүримүһэн да... жархёо. Тиихэдэ, МТС-үүдтэ ... даг мелиораторнууд бүхэли үб... шахуу кабинедүүдһээ холо он... байха юм.

МТС-үүдэй ахалагша зоот... гүүд Бимбаев, Юрченко, Тугар... гэгшэд харьяата колхозуудай... сабшалангай газарнуудые һай... руулха талаар хүдэлмэри эмх... нэгүй.

Эгээ мүнөө үелэ партиин Це... ральна Комитедэй январска Пле... мэй тогтоолой ёһоор колхоз бү... малай эрхим тэжээл болохо ку... руза тарилгые үргэдхэхэ гэһэн ... хала зорилгонууд табигдаа. Эд... рилгые али болохоор бэелү... хэрэгтэ зоотехническэ мэргэжэ... угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ зэрг... Тэдэнэр саашадаа кукуруза ... таридаг болохын тулада бүхы ... долгоёо, мэргэжэл шадабаряа г... ха ёһотой.

Эбэртэ малай ашаг ... жэлһээ жэлдэ тон багаар яб... республика соогоо гээгдэнги яб... Мухаршэбэрэй аймагай колх... энээн дээрэһээ бодото тобшол... хэ бээ гэжэ һанагдана.

Б. ДЫМБРЫЛО...
манай корреспо...

Кукуруза — тэжээлэй гол культура мүн

Кукурузын удхашанар тухай

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пле- тогтоол соо иигэжэ хэлэгдэ- Кукурузын тарилга дээрэ һай- шалгагдаһан квадратно-гнездо- арга, тэрэнние комбайнуудаар лга хадаа кукуруза тарилгада- эхэн арга боломжонуудые эли- харуулна, тарилгын хойно- харууһалха, ургаса хуряаха хү- мэринүүдые хүсэд механизиро- энэ культурые тарилгада ажа- гаргашые горьтойгоор багадха- тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ ба малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ кукурузые гол культура болгохо арга олгоно».

Бурят-Монголой АССР-эй эрхэ байдалда, илангаяа тэрэнэй урда районуудта кукуруза ургуул- мүн үрэһэнье абахаар ку- руза тарижа ургуулха арга боломжо дүүрэн бии байна. совхозой үйлэдбэридэ хаа хаа- гүй кукуруза ехээр таридаг юод, тарилгын хойноһоо харуу- зүбөөр эмхидхээд байгаа хада тар бүриһөө 300 центнерһээ бага ногоон, 30 центнер үрэһэн олохо оробhон гү, али малда тэжээл олохо эдеэшэнтэһэн ороoһотой буурсагууд абтаха байна. Иигэжэ республикын бүхы колхозуудта малай тэжээлэй дутадаг байһан ушар усадхажа боломоор гээшэ.

Тэрэнэй хамта, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ энэ куль- турын айхабтар ехэ удхашанартай байһаниие бүхы колхозууд үшөө ойлгоогүй, шэмэтэ тэжээл ба эдеэ- шэнтэһэн ороoһотой буурсагуудые олгохо энэ үнэтэ культурые үшөө МТС-үүд хүсэд сэгнэнэгүй гэжэ ондо кукуруза тарилгын дүй харуулаа. Колхозуудта куку- тон муу газарта тараад, урга- хойноһоо харууһалга хэн- буртаг үбһөөр даруулһан ушар олон бии байгаа. Энээнһээ бо- тон багахан ургаса абтаа.

Кукуруза болбол эгээл эрхим, аша ехэтэй тэжээлэй культура мүн. Республика дотор ногоон тэжээл ... тулада ехээр таригда- жа байһан зелёнкодо орходоо кукурузын ургаса 6—7 дахин ехэ байдаг юм. Гадна, кукуруза шэнииисын лэ ургадаг газарта эдеэшэнтэһэн ороoһотой буурсаг үгэжэ шадаха байна. Тэрэнэй эшэ болон набша намаануудыень бүхэли зундаа малда эдюулжэ байхада болохо юм. Эдеэтэй болохоһоо урда тээ кукуруза хуряагдажа, үбһэншье болгоглон хатаагдажа болохо юм. Иимэ үбһые овёсой зелёнкоһоо үлүү дуратайгаар малнууд эдидэг байна. Вико-овёс хоёрой холисын 100 килограмм үбһэндэ 47,0 тэжээлэй единицэ, овёсой үбһэндэ—48,5 тэжээлэй единицэ байдаг һаань, кукурузын үбһэндэ—53,7 тэжээлэй единицэ байдаг юм. Эдеэшэнтэһэн кукурузын буурсагые абаһанай һүүлээр кукурузын эшээр силос дарадаг байна. Кукурузаар дараһан силос хадаа бага ехэгүй бүхы малда, илангаяа үнеэдтэ тон һайн шэмэтэй тэжээл болодог. Вико-овёс хоёрой холисодо орходоо кукурузын иимэ ногоон тэжээлые үнеэд эдихэдээ сүүдхэдээ 1,5—2 литрээр һү үгэлгэеэ дээшэлүүлдэг, тэрэшэлэн һүниинь үдхэн болодог байна. Сибириин хониной совхозуудта кукурузаар дараһан силосээр хонидые эдеэлүүлхэдэ ехэ һайн үрэ дүн харуулаа. Силос эдиһэнэй ашаар хонидынь үбэлдөө хүсэ тамираа алдаагүй, эмэ хонидынь һү ороһон ба түлнүүдынь элүүр энхээр түлжэһэн байна.

Кукурузын ороoһон бүхы малда, тон түрүүн гахайнуудта эгээл һайн тэжээл болодог юм. Мүн кукурузын таряае шубуудташье эдюулдэг. Эдеэшэнтэһэн ороoһотой буурсагуудынь тон һайн концентрированнэ, силоснэ тэжээл болодог.

Малай тэжээлэй рациондо хэрэглэхэдэ кукурузын юрэнхы удхашанар иимэ. Тиигээд кукуруза ургуулгын аша туһатай байһые иимэ жэшээ дээрэһээ харамаар: Красноярска хизаарай Назаровска совхоздо А. Д. Молдавский гэгшын шэнжэлһэнэй ёһоор хээрын ногоогоор дараһан 1 центнер силос 1 түхэриг 92 мүнгэтэ болоо, тиихэдэ кукурузаар дараһан силосэй 1 центнерынь 86 мүнгэтэ болоо.

Кукурузые хайшан гэжэ ургуулхаб

Кукуруза хадаа ямар газарта, са- ямар уларилда ургадаг гээшэб, Бурят-Монголой эрхэ байдалда ур- гэшэ гү? Кукуруза болбол тарилдаг орой культурануу- нэгэн юм. Энэ хадаа дулаанда тай ургамал, 7—10 сантиметр гүнзэгыдэ таригдаһан үрэһэниинь газарай хүрьһэнэй 10 градус дулаан болоходонь ургадаг байна. Кукуруза газар дээрэ бултайжа гараад хадаа хабарай хүйтэндэ яадаг- гүй, 3 градус хүрэтэр хүйтэниие даг. Гэбэшье, август, сентябрь нуудта иимэ хүйтэнэй болоо кукурузада ехэл муу байдаг.

Энэ доро ногоон тэжээл ба эдеэ- шэнтэһэн ороoһотой буурсаг аба- кукурузын тарилга хэхэ- али үрэһэ абаха зорилгоор торперегнойно горшоогхонууд ургуулагдаһан рассадануудые республикын урда районуудта, илан- наратай нэмэри, игаабари эбэр газарта, хойноһоо ба баруун һоо буудаг хүйтэн һалхинууд- халхалагдаһан газарнуудта тэн багаар тарихада яһала той байдаг.

Кукурузын таряа хүсэд эдеэшүүл- хын тулада 90—100 үдэр рые тоололсоходо) хэрэгтэй. рузын эшын эгээн ехэ болото- ргаад, силос дарахаар болоод һаань эдеэшэнтэһэн ороoһотой абахын тулада 75-һаа үсөөн үдэр хэрэгтэй.

Республикын олонхи районуудта августын һүүл багта намарай түрүүшын хюруу унажа эхилдэг. Иимэ хадаа силос дараха ногоо, эдеэшэнтэһэн ороoһотой буурсагуудые, тэрэшэлэн үрэһэ абахын тулада кукуруза тарижа ургуулха арга боломжо хүсэд бии байна бшуу.

Кукуруза болбол түрүүшээр ургажа байхадаа ганда тэсэмгэй, зунай түрүүшын хахадта шиниг нойтоной багa байхада яадагшьегүй байна. Забайкальеда зунай түрүүшын хахадта бороо багаар ородог гээшэ. Зунай хоёрдохи хахадта, һалаа набшаһануудайнгаа эгээл ехээр ургажа, сэсэглэжэ байха үедэ, июль һарада кукуруза шиниг нойто эгээл ехээр хэрэглэдэг юм. Харин тиихэдэ энэ үедэ ороһон бороо эртын ороoһото культурануудай тарилгада ямаршье туһа хүргэдэггүй.

Кукуруза хадаа ехээр һалаатанги, багсагар, хүгжэнги үндэһэтэй байдаг. Ургамалай шоройень зөөлэрүүлхэдэ бүри үндэһэнэйнь һалаануудһаа үшөө һалаанууд ургадаг, кукурузын үндэһэниинь хоёр метрһээ үлүү гүнзэгыдэ доошоо ургадаг. Иимэ хүсэтэй үндэһэтэй ургамалай һайнаар ургахын тулада зөөлэн хүрьһэтэй газар хэрэгтэй. Тиимэһээ элһэлиг, илангаяа хара шоройтой элһэлиг газарта кукуруза тарихада һайн ургаса үгэдэг байна. Угаагдашаһан хүрьһэтэй газарта кукуруза муугаар ургадаг, иимэ газарай хүрьһэ һайжаруулха хэрэгтэй.

Тарилга хэхэ газарые зүбөөр олон, элдүүрилхэ, үрэһэ бэлэдхэхэ тухай

Кукуруза тариха газарые зүбөөр олохо гээшэ айхабтар шу- Пропашной культурануудые жэлдэнь тариһан газар гү, али эбэр талын игаабари газа- үрэжэлтэй һайн хүрьһэ- буртаг үбһэ ургадаггүй пар дээ- культурые тариха хэрэгтэй. газарта таряа һаа, кукуруза үбһэндэ дарагдадаггүй, түр- ургадаг, намар эртын хюруу- дэггүй байдаг юм.

Кукуруза тариха газар бэлэдхэлгэ һаа эхилдэг. 25 сантиметр гүн- гөөр намарай пар хахалдаг Хэрбээ энэ жэлдэ ороoһото культурануудые тариһан поли байһаань, ургаса хуряаһанай һүүлээр онь 5 сантиметр гүнзэгытэй- полиин солоомын узуурта лущени хэхэ хэрэгтэй. Кукуруза тариха поли дээрэ боломоор газартань үбэлэй сагта саһа тогтоохо ёһотой.

Хабар эртэ саһанай хайлажа эхилхэдэ «зиг-заг» гэжэ борнойгоор хоёр дахин борнойлго хэхэ шухала. Энэ хадаа хуурай ба һалхитай хабар болодог манай эндэхи эрхэ байдалда ехэ удхашанартай. Һаяхан ургажа байһан буртаг үбһые үгы хэхэ зорилгоор апрелиин хуушаар гү, али майн эхеэр 12 сантиметр гүнзэгытэйгөөр түрүүшын культиваци хэгдэхэ зэргэтэй. Тарилга хэхынгээ гү, али рассада һуулгахынгаа урда тээ үрэһээ хэды шэнээн гүнзэгыдэ тариха байнаб, тиимээр хоёрдохи культиваци хэхэ шухала. Тариһан үрэһэнэй һайнаар гараха ба кукурузын саашадаа ургаха таарамжатай эрхэ байдал иигэжэ бии болгогдоно гээшэ. Ургасын дайсадые ба головняе үгы хэхын тулада тарилга хэхэһээ 3 хоног урда тээ кукурузын үрэһые гранозанаар, гексахлоранаар угааха хэрэгтэй. Хайшан гэжэ хороор угаахаб гэхэдэ, 20 килограмм үрэһэндэ 20 грамм гранозан, 40 грамм гексахлоран хараатайгаар бочко соо хэхэ. Тиигээд тэрэ бочкоёо минута соо 50 дахин эрьелдэхээр 5 минута соо эрьюулхэ хэрэгтэй. Энэ хоёр препарадууд ехэ хоротой гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

Силос дараха ногоо, эдеэшэнтэһэн ороoһотой буурсагуудые абахын тулада, мүн түргэн эдеэшэдэг сортын үрэһэтэй байгаа һаа, үрэһэ абахын тулада кукуруза таридаг байна. Урда зүгэй орой эдеэшэдэг кукурузын тон эрхим иимэ сортнууд бии гэбэл: «лиминг», «стерлинг», «днепропетровская» гэжэ сортнуудай агротехникые наринаар сахяад, үрэһөөрнь тарихада гектарай 300-һаа 800 центнер хүрэтэр ногоо, мүн тэрэшэлэн ехэ ороoһо үгэдэг байна. Бурят-Монголдо кукурузын эдэ сортнуудые үтэгжүүлгэтэй горшоогхонууд соо май һарын түрүүшын декадада ургуулаад, поли дээрэ гаргажа таряа хада үрэһэн болохо ороoһо үгэжэ болохо.

Мүнөө манай советскэ селекционернүүд кукурузын гибриднэ һайн сортнуудые бии болгоо. Жэшээлхэдэ, М. Золотов «Белая матовая» гэжэ Алтайн хада уулатай газарнуудта ургуулагдаха кукурузын гибриднэ сорт бии болгоо. Тэрэ сорт гектар газарта 700 центнер хүрэтэр ногоо, 70 центнер хүрэтэр ороoһотой буурсагуудые үгэнэ. «Пионерскэ», «Воронежско-76» гэжэ гибриднэ сортнууд түргэнөөр эдеэшэдэг, гектарай 360 центнер хүрэтэр ногоо үгэдэг.

Бурят-Монголдо түргэнөөр эдеэшэдэг ба үндэр ургаса үгэдэг кукурузын нютагай сортнуудые бии болгохо хэрэгтэ Онохойн селекционно станци онсо анхаралаа хандуулха ёһотой.

Тарилга хэхэ тухай

Эндэмнай хабартаа, мүн зунай үедэ бороо багаар ородог байһан дээрэһээнь кукурузые шэнгэнээр тарихада дээрэ: Квадратно-гнездовой аргаар эндэ кукурузые тарихада эгээл таарамжатай байна.

Квадратно-гнездовой аргые зүбөөр хэрэглэхын тулада полиие зүбөөр маркировалха гээшэ шиидхэхы удхашанартай юм. «СШ-6А» гэжэ квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэхэ тусхай машинаар кукуруза таригдана. Тэрэ машина «ВИМЭ» гэжэ тусхай түхеэрэлгэтэй. Энэ эгээл бүтээсэтэй машина юм. Абасань 4,2 метр, үдэр соо 15 гектарта тарилга хэдэг байна. Бурят-Монголой зөөлэн хүрьһэтэй газарнуудта 10 сантиметр хүрэтэр гүнзэгыдэ тарилга хэхэдэ болохо. Хоорондонь 70x70 сантиметр зайтайгаар квадратно-гнездовой аргаар кукурузые тарихада нүхэн бүхэндэ 4 — 5 ороoһон оруулагдажа, гектарта 18 килограммһаа дээшэ бэшэ үрэһэн хэрэглэгдэхэ болоно. Энэ хадаа ургасын хойноһоо харууһалга хэхэ, илангаяа ряд хоорондын элдүүрилгэ, зөөлэрүүлгэ хэхэ, нүхэнүүдые тойруулан шорой обоолхо хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизацилха арга олгоно.

«СШ-6А» гэжэ сеялкэнүүдэй үгы байгаа хадань, квадратно-гнездовой аргаар тарихын тулада тааруулагдаһан юрын сеялкэнүүдээр гү, али кукуруза гараар таридаг. «РК-1» гэжэ түхеэрэлгээр тарилга хэхэдэ болоно. Гараар тарилга хэхын тулада шүдэнүүдыень 70 сантиметр зайтай болгоод, «КУТС-2,8», «КОН-2,8» гэжэ культиваторнуудаар уридшалан полидо маркировко хэхэ хэрэгтэй.

Кукуруза тариха полиие үтэгжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой. Кукуруза хадаа үндэһэлиг ургамал байһан тулада шэмэтэ бодосуудые ехээр хэрэглэдэг, тиимэһээ эшэ намаануудынь томонуудшье байдаг юм. Урда жэлнүүдтэ үтэгжүүлгэнүүд хэгдээд, ондоо культуранууд таригдажа байбашье, шэмэтэ бодосуудынь үлэһэн байгаа һаань, кукурузын ургамалнууд тэдэниие бэедээ дууһан абажа шададаг юм. Урдань үтэгжүүлэгдээгүй поли дээрэ кукуруза тариха гээ һаа, бүри намар байхада гектарта 20 тонно һайнаар нэгшэһэн наг шэбхэ тараагаад, газарыень гүнзэгыгөөр хахалха хэрэгтэй. Хэрбээ иимэ үтэгжүүлгэ намартаа хэгдээгүй байгаа һаань, хабартаа мүн лэ тэрэ тухай хэмжээтэйгээр һайнаар нэгшэһэн наг шэбхые поли дээрэ тараагаад, уһалагдадаг газарта 15 сантиметр гүнзэгытэйгөөр хахалжа, үтэгжүүлхэ шухала. Хэрбээ наг шэбхын дутамаг байгаа һаа, минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр—гектарта 3 центнер суперфосфат, 1,5 центнер хлористо кали ба аммиачна селитрээр, мүн тэрэшэлэн 3 центнер аммонёор һэлгэжэ болохо байна.

Кукурузын баян ургаса абахын тулада тарилгын ургажа байха үедэ наг шэбхын шүүһые өөрһөөнь дүрбэ дахин ехэ уһанда холёод (нүхэн бүхэндэ нэгэ литр хэмжээтэйгээр) хоёр дахинһаа үсөөн бэшээр нэмэлтэ тэжээл оруулха шухала. Кукурузын эшэнүүдые шэнгэрүүлһэнэй һүүлээр түрүүшынхеэ тэжээл оруулха, эшэнүүдэйнь хахад метр тухай ургаад байхада хоёрдохёо нэмэлтэ тэжээл оруулха хэрэгтэй. Мүн шубуунай аргалые нэмэлтэ тэжээл болгон хэрэглэхэдэ һайн.

Ургасын хойноһоо харууһалга

Кукурузын тарилгада борнойлго, удаань культиваци хэхэ, шоройень зөөлэрүүлхэ гээшэ ургасын хойноһоо харууһалгын шухала хүдэлмэри болоно. Кукурузын эшэнүүдэй ургахын урда тээшье, эшэнүүдэйнь ургаад, 2—3 набшаһатай болоод байхадашье дахин борнойлго хэгдэдэг. Борнойлго юундэ хэгдэнэб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, бороогой ороһоной һүүлдэ газарай хүрьһэнэй хальһан зөөлэрүүлэгдэнэ, хоёрдохёор, эшэнүүдтэй хамта ургалсажа байһан буртаг ногоонууд үгы хэгдэнэ. Бороогүй наратай дулаан үдэрнүүдтэ борнойлго хэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, кукурузын эшэнүүд шиниг нойтотой сагта бэлэхэнээр гэмтэдэг байна. Түрүүшын культиваци хэхын урда тээ нүхэн бүхэндэ хоёр эгээл эрхим эшэнүүдыень үлөөгөөд, бэшыень абажа хаяха юм. Ондоо нүхэнүүд сооһоо эшэ абаад, эшэнүүдэйнь гараагүй нүхэнүүдтэ тэдэниие һуулгахада хамаагүй. Иигэжэ кукурузын эшын һая ургажа байха үедэ үндэһэтэйнь абаад, ондоо тээ абаашажа тарихада хамаагүй һайнаар ургадаг юм.

Кукурузын эшэнүүдтэ 4—5 набша намаануудай ургажа байха үедэ культиваци хэгдэдэг байна. 10 сантиметр гүнзэгытэйгөөр, эшэнүүдэй хажуу талаар 8—10 сантиметр зай үлөөгөөд полиие утааша, хүндэлөөшэнь культиваци хэдэг байна. Кукурузын тарилгада нэмэлтэ тэжээл оруулхын урда тээ ряд хоорондын культиваци хэхэ хэрэгтэй. Түрүүшын культиваци хэһэнэйнгээ һүүлдэ 15—20 хоноһон хойно кукурузын эшэнүүдэй 20 сантиметр үндэр болоод байхада хоёрдохи культивациня мүн лэ 10 сантиметр гүнзэгытэйгөөр хэхэ.

Зүгөөр эшэнүүдэйнь хажуу талаар 15 сантиметр зай үлөөхэ хэрэгтэй. Саашадаа кукуруза тариһан полиин газарай хүрьһэнэй хатуураад, буртаг ногоотой болоод байгаа һаань, хоёрдохёо культиваци хэһэнэй һүүлдэ хоёр недели болоһон хойно сэсэглэхынь, али залаануудайнь гарахын урда тээ мүн культиваци хэхэдэ болоно. Заримдаа кукурузын эшэнүүдэй 50—60 сантиметр тухай үндэрөөр ургаад байхада хэнзэ һалаанууд ургадаг байха юм. Тэдэнэр ургаса үгэдэггүй. Хэрбээ үрэһэ абаха гээ хадаа тэрэ һалаануудай 20 сантиметр ургаад байхадань хурса хутагаар отолжо хаяха хэрэгтэй.

Кукурузын эшэ намаанууд силоснэ культурануудые хуряахаар түхеэрэгдэһэн комбайнаар хуряагдадаг. Кукурузын буурсагууд ороoһонуудайнгаа эдеэшэнтэжэ гү, али хүсэд эдеэшээд байхада, поли дээрэ комбайн табихын урда тээ, гараар хуряагдана.

Кукурузые уһалхада ехэ һайн. Тариһанайнгаа һүүлээр лэ түрүүшын уһалалга хэгдэдэг. Саашадаа хоёрдохёо, гурбадахяа уһалхадаа кукурузын эшэнүүдэй али зэргээр ургажа байһые, сагай уларилые харалсаха шухала. Гэбэшье, эшэнүүдэйнь сэсэглэжэ, залаануудайнь ургахын урда тээ 10 үдэрэй үлөөд байхада нэгэ дахин уһалхада ехэ һайн байдаг.

* * *

Бурят-Монголой колхозуудта кукурузые ехээр таридаг болохо шухала. Силостэ орохо кукурузын эшэ намаануудай, мүн тэрэшэлэн ороoһоной үндэр ургаса ургуулхын тулада колхоз бүхэндэ кукуруза тариха тусхай звеёнонуудые бии болгохо хэрэгтэй. Республикын Хүдөө ажахын министерство кукурузын үндэр ургаса ургуулха мастернуудые бэлэдхэхэ курсануудые МТС бүхэндэ эмхидхэхэ ёһотой.

Хэрбээ колхоз бүхэн кукурузые ехээр таряад, баян ургаса ургуулаа һаа, эдлүүриингээ газарай 100 гектар бүхэндэ малажалай продуктнуудые һураггүй ехээр абадаг болохо байна.

И. ГАЛАКТИОНОВ,
Хүдөө ажахын наукануудай кандидат.

Сатирын булан

Архиин мэргэжэлтэ

Хашабаа шаргада хара хээр мори хүллөөд, хахинама саһан харгыгаар Хабшуу Сээжын жалга руу орожо ябаһан хүн харагдана. Тэндэһээ хашхарааншье бэшэ, дуулааншье бэшэ, ехэ муухай абяан гарана, һайн шагнахада аманда орошогүй, шэхэндэ хажар үгэнүүдтэй хараал шэрээл дуулдана. Энэ хадаа Закаменай МТС-эй ахалагша ветеринарна врач Попов Петр Кириллович Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Зүүн Модон гэжэ газарта байдаг, нүхэр Яньковой гүүртэһээ бусажа ябана гээшэ.

Ахалагша врач шал һогтуу, уһан тулам, улаан нюдэн юумэ ерээд, гүүртын хүдэлмэрилшэдһөө архи нэхээд, үгы гүүлхэдээ тэдэниие гэрһээнь газаашань намнажа гаргаад, дулаан гэртэ гэдэн гэхэдээ бүхэли дүрбэн час соо хурхираа гэхэ. Нойрсожо бодоходоо бага зэргэ мэдээ орожо, хоёр хүл дээрээ тогтожо ядан хойшо урагшаа хараад: «Инхэдээ хаана байнабиб, хэн эндэ асарааб, халагни халаг, толгоймни хахархань, архи асаржа толгойемни заһыт!» гэжэ байтараа Яньковые хаража, «архи асараагүй хадаашни малыешни үзэхэгүйб» гэбэ. Эмнэдэ үзүүлхэ эбэртэ малай байбашье, гүүртынхид 20 километр Михайловкада ошожо, архи асарха аргагүй дээрэһээ «энэ галзуу түргэн талинһай саашаа» гэжэ һанан, аргадажа мордохуулба. Бусажа ябатараа ахалагша врачнай, шарга дээрээ хэбтэһэн сумаа абажа, эмнэлгэдээ хэрэглэхэ шэлтэй спиртээ хүхэжэ, шал һогтуу болоод хараал шэрээл болохо ябаһаниинь энэ.

Энэ врач аймагай колхозуудай гүүртэнүүд дээгүүр ябахадаа, адуу мал тушаа анхаралаа табидаггүй, зун-намарай сагта һаань, арюун тунгалаг ногоон дээгүүр хүльбэржэ, архи уужа, алтан гурһалдайн дуу шагнажа ябадаг юм.

Петр Кириллович «би институт дүүргэһэн дээдэ эрдэмтэй хүм» гэжэ ходол хэлэдэг. Дээдэ эрдэмтэйншье зүб. Тэрэниие манай гүрэн һургаа, хүл дээрэнь гаргаа. Теэд гүрэнэй аша туһые Петр Попов ажал дээрэ харюулжа шаданагүй. Анхан институт дүүргэжэ, Иркутска областиин нэгэ районда ошоод, һая ажаллажа байтараа тэндэһээ зугадаад, нютагтаа ерээ юм. Нютагаархиниинь Поповой ерэхэдэ одоолшье һайн мэргэжэлтэтэй болобо бэзэбди гэжэ баярлаа бэлэй. Теэд удааншьегүй тэдэнэр урмаа хухараа. «Ганса нэгэ элүүр ябахадаашье архигүйгөөр малыемнай үзэжэ үгэдэггүй, һогтод гээд мал үзэхэдөө үбшэн элүүрыеншье мэдэнгүй һалаганашаһан гараараа энэ тэрэ рецепт бэшээд, ябашадаг юм» гэжэ колхозингууд мүнөө хөөрэлдэдэг. Үнгэрэгшэ жэлдэ Бургалтайда ерээд, үхэшэһэн үнеэ холоһоо хараад, ямарааршье үбшэлһыень мэдэнгүй, нүхэндэ булуулаад ябашоо һэн гэлсэдэг.

Закаменай МТС-эй харьяата колхозуудай фермэнүүдээр ябахын тула врачта мотоцикл үгтэһэн байгаа. Теэд Попов һогтуугаар гүйлгэсээгөөд, тэрэнээ эбдээд хаяжархёо.

...Нэгэтэ Попов «одоошье малай гүүртэ, фермэнүүдые бултыень эрьехэмни, үбшэн мал байгаа болобольнь эмнэхэмни» гээд, нэгэ сүүмхээр дүүрэн элдэб эмүүдые абаад, байраһаа гарахатайгаа хамта «ерэтэрни мэндэ байгты!» гээд, саашалхадаа сельпогой магазинда хүрэжэ, тэндээ шэнгэн харын дулэндэ шэрбэгдэжэ, зориһон газартаа хүрэнгүй сүүмхэеэ гээһэнээ хоёр хоног үнгэрһэн хойно мэдэбэ. Энэ сүүмхыень ветучастогай санитар, өөрынь түрэл 60 наһатай Кузьма Злыгостев хоёр үдэр бэдэржэ, ядаа гэжэ, элһэ саһанда булагдашоод хэбтэһыень олобо. Энэ хоёр үдэрые врач унталгадаа хэбтэжэ үнгэргэбэ. Гадна, мориемни хэндэшье бү үгөөрэй гэжэ Злыгостевтоо захираа һэн. Энэ үедэнь участогайнь веттехник Дондукова ябагаар ябажа, фермэ, гүүртэнүүдые эрьехэ баатай болобо.

Гадна, Петр Попов хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ ехэ хажараар хандадаг, «ажалһаатнай гаргахаб» гэхэ мэтээр хараал, шэрээл табидаг. Жэшээлхэдэ, зоотехник Окладникова гэгшые харшалжа, ондоо тээ эльгээгээд, орондонь өөрынгөө хамаатан Попов гэгшые зоотехнигээр абхуулаад байна. Тэрэнь хахад жэлэй турша соо юушье хэнэгүй, фермэ, гүүртэ дээгүүр ябанагүй. Мүнөө малай түл абалга эхилээ. Түлые ямараар харууһалхаб, хэдыдэ, хайшан гээд эдеэлүүлхэб, уһалхаб гэхэ мэтын заабаринуудые үгэхэ ёһотой аад, зоргондоо ороһон Поповууд энэ гэхэ юумэ хэнэгүй. Тэрэнэй эсэстэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой олон толгой мал декабрь, январь һаранууд соо гарзалаа. Колхозингууд «архи уудаг мэргэжэлтэ манда хэрэггүй, мал эмнэхэ заабари үгэхэ хүн хэрэгтэй» гэжэ хэлсэһээр үниһэй. Закаменай МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд Петр Поповой архи уугаад хашхаржа ябахыень дуулангүй байгаа гэжэ һанахын аргагүй—эдэ бүгэдэ тэдэнэй нюдэн дээрэ, шэхэн доро болоно ха юм. Ганса алтан бэшэгтэй дипломынь хаража садаад, шэхэеэ бүгэлөөд һуудаг юм гү, али яадаг юм?

Д. Мадасон,
Д. Аюшеев.

Редакцида ерэһэн бэшэг

Манай эрилтэнүүд хангагданагүй

«Бурят-Монголой үнэн» газетын январиин 29-нэй номерто «Уранһайханай самодеятельность хүгжөөгдэнэгүй» гэһэн статья толилогдоо һэн. Энэ статья соо манай Закаменай аймагта уранһайханай самодеятельностиин һулаар хүгжөөгдэжэ байһан тухай хэлэгдэһэн байгаа. Хэнэйшье мэдэхээр манай самодеятельностиин коллектив үнгэрһэн жэлэй март һарада Москва городто болоһон уранһайханай самодеятельностиин Бүхэроссийска харалгада хабаадалсажа, пианина шан абаһан байгаа. Агууехэ Эхэ оронойнгоо столица Москва городһоо бусажа ерэһээр, манай коллектив хэдэ хэдэн концертнүүдые аймагайнгаа ажалшадта харуулһан байна.

Гэхэтэй хамта, манай коллективэй творческо ажалда зарим дутуу дундануд бии. Нэн түрүүн репертуараймнай шэнэ номернуудаар нэмээгдэдэггүй дээрэһээ зарим дуушад ба хүгжэмшэдэй үнөөхил лэ дуугаа дуулададагынь, хатаршадай шэнэ хатарнуудта һурадаггүйнь үнэн.

1955 оной февраль, март һарануудта уранһайханай самодеятельностиин хүдөөгэй ба аймагай харалга үнгэргэхэ тухай бэшэг республикын Культурын министерствоһээ абаһаар үнихэн болообди.

Энэ харалгада манай аймагай хүдөөгэй клубууд бэлэдхэжэ эхилһээр нилээд болоо. Теэд һайн удхашанартай, ирагуу һайхан шэнэ дуунууд, зүжэгүүд, хатарнууд гэхэ мэтэнүүдэй хомор дээрэһээ самодеятельностиин коллективүүд үнөөхил дуунуудаа дуулаха, наададаг лэ зүжэгүүдээ дабтаха баатай болоно. Манай республикын Арадай творчествын байшан, композиторнуудай Союз шэнэ репертуар манда эльгээнэгүй. Мүнөө Бурят-Монголой нүүдэл драматическа театрын сценэ дээрэ табигдажа байгаа «Будамшуу» гэжэ зүжэгые табиха гэхэдэ пьесыень олохо гээшэ тон бэрхэ. Мүн мүнөө үеын байдалда тааруулжа зохёогдоһон нэгэ акттай зүжэгүүдые колхозингуудта харуулаа һаа һайн бэлэй.

Бурят-Монголой номой хэблэл һүүлэй үедэ эстрадна сборнигуудые гаргананагүй. Мүн дуунай сборнигууд харагдананагүй. Манай ажал хүдэлмэридэ республикын театрнуудһаа, филармониһоо шадамар бэрхэ мэргэжэлтэд ерэжэ туһа үзүүлэн, шэнэ дуунуудта, хатарнуудта һургаа һаань ехэ баясаха байгаабди. 1954 оной январь һараһаа хойшо энэ талаар мэргэжэлтэй нэгэшье хүн манай аймагта үзэгдөөгүй.

Республикын Культурын министерство, Арадай творчествын байшан, композиторнуудай Союз уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдые шэнэ репертуарнуудаар хангажа, бодото туһаламжа үзүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Б. Дашиев,
Уранһайханай самодеятельностиин харалгада хабаадагша.

„Бурят-Монголой үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

„Хаалтатай байдаг магазинууд"

Манай газетын мартын 5-най номерто иимэ гаршагтайгаар толилогдоһон бэшэг соо Шулуутайн леспромхозой ОРС-ын олонхи магазинуудай хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһан тухай хэлэгдэһэн байгаа. Бэшэг соо заагдаһан баримтанууд шалгалтаар тодороо. Шулуутайн леспромхозой ОРС-ын начальник нүхэр Гурулёвто богонихон болзор соо эдэ дутагдалнуудаа усадхажа, ОРС-ын худалдаа наймаанай сетьнүүдтэ зохихо гурим байгуулхыень дурадхагдаба гэжэ манай газетын редакцида Ой модоной промышленностиин БМАССР-тэхи УРС-ын кадрнуудай таһагай начальник нүхэр М. Крупенников мэдээсэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Варшавада ерэбэ

ВАРШАВА, мартын 15. (ТАСС). Польско Арадай Республикын сеймын зургаадахи сессиин хүдэлмэридэ хабаадахын тулада СССР-эй Верховно Соведэй делегаци сеймын президиумэй уряалаар мүнөөдэр Варшавада ерэбэ. СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй түрүүлэгшэ А. П. Волков (делегациие толгойлогшо), СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд А. М. Сафронов, М. С. Гречуха, В. Ф. Купревич, В. С. Балакина, М. П. Каунайте ба П. Б. Быков гэгшэдһээ делегаци бүридэһэн байна.

Сеймын маршал Ян Дембовский, сеймын вице-маршалнууд Франтишек Мазур, Юзеф Озга-Михальский, Станислав Кульчинский, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Зенон Новак, гадаадын хэрэгүүдэй министр Станислав Скшевский, Гүрэнэй Соведэй секретарь Мариан Рыбицкий, варшавска арадай радын түрүүлэгшэ Ежи Альбрехт болон бусад албан тушаалта хүнүүд, тэрэшэлэн польско столицын ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд централььна аэродром дээрэ делегациие угтаа.

Тэрэшэлэн СССР-һээ Польшодо байдаг посол Н. А. Михайлов, Варшавадахи советскэ посольствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд делегациие угталсаа.

СССР-эй ба Польско Арадай Республикын Гүрэнэй тугуудаар аэродром шэмэглэгдэнхэй байгаа. Угталгын үедэ хүндэтэ харуул табигдаа. Советскэ Союзай ба Польско Арадай Республикын Гүрэнэй гимнүүдые оркестр наадаа.

Аэродром дээрэ Ян Дембовский делегациие амаршалаа. Тэрэ иигэжэ хэлээ:

—Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй делегадууд, манай ехэ хүндэтэ айлшад, фашистска дарлалтаһаа сүлөөлэгдэһэнэйнгөө түлөө манай арадай баясхалан хүртэдэг советскэ агууехэ баатарлиг арадай түлөөлэгшэд,—таанадта, Польско Арадай Республикын сеймын зүгһөө, польско арадай зүгһөө үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэб. Арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ улаан шуһаараа ба баатаршалгаараа эгээн ехэ нэмэри оруулһан, эрхэ сүлөөгэй түлөө арадуудай хэһэн илалта түгэлдэр тэмсэлэй гол хүшэр хүндыень бэедээ даажа гараһан оронной түлөөлэгшэд мүн гэжэ таанадые бидэнэр амаршалнабди.

Советскэ арадуудай түлөөлэгшэд—таанадые польско арад үнэн зүрхэнһөө амаршална. Бидэнэр советскэ арадуудтай аха дүүгэй хани барисаанай, эрхэ сүлөөгэй ба һалбаран бадаралгын нэгэн үзэл бодолоор манай арадуудай ба бүхы хүн түрэлтэнэй зол жаргалые хамтадаа хүсэдэг эрмэлзэлгээрээ хэтэ мүнхэдөө холбоотой байнабди. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай эгээн лэ найдамтай түшэг тулгуури болодог оронной түлөөлэгшэд мүн гэжэ бидэнэр таанадые амаршалнабди. Таанадай Польшодо ерэлгэ бүхы хүн түрэлтэнэй эгээн дээдэ эрмэлзэлгын—эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ манай хани арадуудые улам нягтаар эмхидхэн нэгэдүүлхэ байһыень бидэнэр этигэнэбди.

А. П. Волков харюугай үгэ хэлээ. Хани барисаата Польско Арадай Республикын газар дээрэ ерээд байхадаа, СССР-эй Верховно Соведэй делегаци баатарлиг Варшавын хүн зондо, польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин хүтэлбэреэр шэнэ, зол жаргалтай ажабайдалые зохёон байгуулжа байһан польско бүхы арадта үнэн зүрхэнэй эгээн халуун амаршалгатайгаар хамагай түрүүндэ хандахые хүсэнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

Хани барисаан, харилсан туһалалсалга ба дайн[illegible] һүүлээр суг ажаллалга тухай договорой Советскэ Союзай ба Польшын хоорондо баталагдаһаар 10 жэлэй гайхамшагта ойн ойротожо байһан үдэрнүүдтэ польско арадые амаршалһандаа бидэнэр илангаяа баяртай байнабди.

Манай арадуудай үнэн сэдьхэлэй, аха дүүгэй хани барисаан үдэр ерэхэ тудам ургажа ба бэхижэжэ байна. Энэ хани барисаан бэе бэедээ этигэлсэлгэдэ, хоёр оронной национальна интересүүдые хүндэлэлсэлгэдэ үндэһэлдэг юм. Энэ хани барисаае эбдэжэ шадаха хүсэн байхагүй.

Бүхы гүрэнүүдэй арадуудта ба парламентнуудта хандаһан Декларациие СССР-эй Верховно Соведэй һаяхан болоһон сесси баталан абаһан байна. Германска милитаризмые һэргээхэ, сэрэгэй блогууд болон бүлэглэлнүүдые байгуулха политикые зарим гүрэнүүдэй ябуулжа байһанһаа уламжалан һүжэржэ магад дэлхэйн шэнэ дайнай аюулда энэ Декларации соо анхарал хандуулагдаһан байна.

Дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые тохёолдуулхагүйн тулада өөһэдынгөө хүсэлэл оролдолгые нэгэдүүлхыень бүхы оронуудай арадуудые болон парламентнуудые Верховно Совет уряалһан байна.

Польско сеймдэ бидэнэр үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди. Юуб гэхэдэ, сейм хадаа энэ уряае түрүүшүүлэй нэгэн болоһо һайшаагаад, эб найрамдалай аша туһада зорюулан, элдэб оронуудай парламентнуудай хоорондо харилсан ажаллалгын түрүүшын бодото алхам болгон, танай орондо ерэжэ, үглөөдэр нээгдэхээ байһан сеймын сесси дээрэ байлсахые СССР-эй Верховно Соведтэ уряал эльгээһэн байна.

Советскэ Союзай арадууд аха дүү польско арадай ажалай амжалтануудай хойноһоо гүнзэгы ехэ талархалтайгаар ажаглан хаража байдаг ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлхын түлөө эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудтай хамта тэрэнэй хэжэ байһан эдэбхитэй тэмсэлые илангаяа ехэ ханангяар тэмдэглэдэг байна.

Социалистическэ Польшые байгуулха агууехэ хэрэгтэ саашадаа ехэ амжалтануудые туйлахыень Польско Арадай Республикын ажалшадта хүсэхые зүбшөөрыт гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ А. П. Волков мэдүүлээ.

Венгриин культурна хүгжэлтын амжалта

БУДАПЕШТ, мартын 14. (ТАСС). Венгриин сүлөөлэгдэһэнһөө хойшонхи арбан жэлэй турша соо оронной культурна ажабайдал ехээр хүгжэһэн байна. Городууд болон хүдөөгэй ажалшад ном олоор уншадаг, театрта хододоо ородог, кино харадаг болоо. Орон дотор дүрбэ мянга шахуу областной, уезднэ, хүдөөгэй библиотекэнүүд байгуулагданхай. Гансахан лэ үнгэрэгшэ жэлдэ хамта дээрэ 20 миллион хэһэг тиражтай. 2.750 ондоо нэрэтэй ном хэблэн гаргагдаа. Венгерскэ литературын классигуудай, мүнөө үе сагай венгерскэ ба советскэ уранзохёолшодой номуудые венгерскэ хүдэлмэришэд, таряашад, залуушуул дуратайгаар уншадаг байна.

Газетэнүүдые хүн зон һонирхон уншана. Венгерскэ ажалшадай партиин централььна орган бологшо «Сабад Неп» гэжэ гансахан газетын тираж 750 мянга гаран хэһэг юм. Энэ газетын тираж Венгриин сүлөөлэгдэхын урда тээ гарадаг бүхы газетэнүүдэй тиражһаа олон байна. Имагтал һүүлшын табан жэлэй турша соо үдэр бүри гарадаг газетэнүүдэй тираж нэгэ хахад дахин олон болоо.

Олон шэнэ кинотеатр, хоёр мянга шахуу культурын байшан ба клуб орон дотор нээгдээ. Мүнөө олохон тосхонуудта культурын байшан ба клуб бии болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ кино харагшадай тоо 90 миллион хүн (энэнь 1938 онойхидо орходоо таба дахин олон), театрта орогшодой тоо 6 миллион хүн болоһон байна.

Венгерскэ деревнидэ зүжэг наада харуулхын тулада гүрэнэй хүдөөгэй театр байгуулагданхай.

Польшодо машина бүтээлгын хүгжэлтэ

ВАРШАВА, мартын 15. (ТАСС). Арадай засагай тогтоһонһоо хойшо Польшодо машина бүтээлгэ ехээр хүгжэһэн байна. Промышленностиин энэ шухала һалбариин продукци үнгэрһэн 10 жэлэй турша соо дайнай урда тээхи үетэй сасуулбал 9 үлүүтэй дахин нэмээ. Тиихэдэ бүхы промышленностиин продукци 4 үлүүтэй дахин нэмэһэн байна.

Орон доторнь суднанууд бүтээгдэдэг болоо. Тиихэдэ, автомобильнуудые, тракторнуудые, хүдөө ажахын машинануудые, хүндэ станогуудые, подшипнигуудые, котелнуудые, турбинануудые үйлэдбэрилдэг боложо байна. Мүнөө үеын техникээр зэбсэглэгдэһэн машина бүтээлгын шэнэ предприятинууд оронной элдэб хубинуудта баригдаа.

Варшавада, Люблиндэ ба Стараховицидэ автомобильна заводууд баригданхай. Орон доторхи тракторна түрүүшын завод ашаглалгада ороһон байна. Люблиндэ ба Сталиногрудта подшипнигуудай хоёр томо завод һүүлэй үедэ ашаглалгада оруулагдаа.

Һүүлшын табан жэлэй турша соо оронной заводуудта 300 шэнэ янзын машинанууд, тэрэ тоодо гусеничнэ тракторнууд, нүүрһэнэй комбайнууд, нүүрһэ малтадаг шэнэ түхэлэй машинанууд, турбинанууд, хүсэ ехэтэй котелнууд бүтээгдэдэг болоо.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой шиидхэбэринүүд

ВЕНА, мартын 14. (ТАСС). ВСМ-эй Бюрогой заседани мартын 11—13-да боложо шиидхэбэринүүдые гаргаһан байна. Энээнтэй дашарамдуулан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет мүнөөдэр пресс-конференци үнгэргөө.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретарь Изабелла Блюм иигэжэ мэдээсээ. Атомна дайнда бэлэдхэлгэдэ эсэргүү Бүхэдэлхэйн кампани ябуулха тухай, мүн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Бүхэдэлхэйн Ассамблейе 1955 оной майн 22—29-дэ Хельсинкидэ үнгэргэхэ тухай асуудалнууд Бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Атомна зэбсэг хэрэглэхэ тухай Хойто-атлантическа союзай соведэй гаргаһан шиидхэбэри, Баруун Германиие дахин зэбсэглэхэ түсэбүүд, атомна зэбсэг үйлэдбэрилгэдэ Англиие хабаадалсуулга, мүн Дальна Востогто Америкын Холбоото Штадуудай хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулганууд атомна дайнай аюулые бүри ехэ болгобо. Тиимэһээ атомна дайнай аюулай улам шангадалгада эсэргүү тэмсэлдэ бүхы дэлхэйн арадуудые элсүүлэн эмхидхэхэ гээшэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй зорилго болоно гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй вице-түрүүлэгшэ Артур Лундквист мэдүүлгэ хэхэдээ онсо тэмдэглээ.

Удаань, Бюрогой заседани дээрэ баталан абтаһан доро дурсагдаһан документнүүд уншагдаһан байна:

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН АССАМБЛЕЙ ЗАРЛАХЫН ТҮЛӨӨ

Орон бүхэндэ, гэр бүхэндэ, хүн бүхэндэ атомна дайнай аюул мүнөө элитээр тохёолдохоор болоод байна. Атомна хүсые хүн түрэлтэнэй аша туһада зорюулхын орондо атомна зэбсэг олоор үйлэдбэрилэгдэнэ; хэлсээнүүдые хэжэ үгээ ойлголсохын орондо заналтанууд хэгдэнэ, бэс бэеэ үзэн ядалга һүжэрөөгдэнэ.

Зүгөөр заналтанууд ба хүсэрхэлгын политика эб найрамдалда хүргэхэгүй, харин дайнда хүргэхэ байна. Германиие дахяад зэбсэглэлгэ, Тайванай районһоо арадуудай аюулгүй байдалда добтололгоһоо уламжалан тохёолдоһон оршон байдал хаа хаанагүй сошордолгые шангадхана. Хэрбээ энэ замай саашадаа баримталагдаа һаань, бидэндэ аюул тохёолдохогүй гэжэ хэншье тооложо шадахагүй байна.

Иимэ байдалые бүхы хүнүүд тэсэжэ шадахагүй. Атомна зэбсэг хэрэглэжэ, хүн зониие олоор хюдаха гэһэн һанаашалгануудые тэдэнэр тон ехээр зэбүүрхэн буруушаана.

Арадууд хадаа өөһэдынгөө гаргажа шадаха бүхы хүсэ шадалые гарган, бүгэдын аюулгүй байдалые, наца бүхэнэй суверенитедые болон эрхэ сүлөөе хангахын тулада ядерна зэбсэг усадхахые, буу зэбсэг ниитэ дээрэнь хуряахые эрихэ ёһотой.

Энэ зорилгоор эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хойшолуулашагүй асуудалнуудые үргэнөөр зүбшэн хэлсэхын тулада майн 22-то Хельсинкидэ болохоор зарлагдаһан Бүхэдэлхэйн ассамблейдэ суглархыень бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратайшуулай түлөөлэгшэдые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет урина.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН СОВЕДЭЙ БЮРОГОЙ МЭДҮҮЛГЭ

Хүн зониие олоор хюдаха дайнай боложо магад байһые мэдэрдэг бүхы хүнүүд атомна зэбсэг усадхахые ба тэрэниие үйлэдбэрилгые зогсоолгохые уряалжа, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандаһан Хандалгые бүхы оронуудта дэмжэнэ. Атомна зэбсэг хэрэглэн, хүн зониие олоор хюдаха ябадалые арадууд зайсуулжа шадаха юм гэжэ этигэдэг хүнүүдэй найдабарида энэ Хандалга зохилдохо байна.

Атомна дайнда бэлэдхэлгэдэ ямар нэгэн аргаар эсэргүүсэжэ байһан бүхы организацинуудые, ниитын бүхы ажал-ябуулагшадые, бүхы хүнүүдые бидэнэр һайшаанабди.

Термоядерна зэбсэг хэрэглэхэбди гэжэ гүрэнэй ажал-ябуулагшадай заналта хэдэг байһанһаа уламжалан атомна дайнай аюул бүри ехэдэжэ байна. Атомна зэбсэггүй байһан зарим оронуудай правительствонууд тэрэниие үйлэдбэрилхэ тухай шиидхэбэринүүдые баталан абаһан гү, али энэ асуудалые хаража үзэжэ байнхай. Энэ уршагта муухай зэбсэгые хэрэглэлгэ эб найрамдалые хангаха дүхэм нүхэсэл болоно гэһэн хэбэртэй һэдэлгэнүүд хэгдэдэг байна. Теэд, үнэндөө энэ зэбсэгые үйлэдбэрилгэ эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые хэхэ аюулые ехэ болгоно, имагтал хүн зондо һандарал хохидол ба үхэл тохёолдуулжа шадаха юм.

Гар табилгын кампани шанга хиналта тогтоон, атомна зэбсэгүүдые усадхаха тухай хэлсээе иимэ зэбсэгтэй болоһон бүхы правительствонуудта баталуулжа шадахаар атомна зэбсэг хэрэглэхые буруушааһан бүгэдэниитын буруушаалга мэдүүлхэ арга боломжо олгоно. Иимэ хэлсээ туйлалга буу зэбсэг ниитэ дээрэнь хуряаха замда шухала алхам боложо үгэхэ байна.

Арадууд хадаа өөһэдынгөө буруушаалгые шууд сэхээр мэдүүлжэ шадаха байна. Тэрэнииень нэгэшье правительство хараадаа абангүй байжа шадахагүй болоно.

* * *

Удаань австрийска ба хариин гүрэнүүдэй журналистнуудай олон асуудалнуудта Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой гэшүүд харюусаа.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада Венскэ Хандалгада гар табигдажа байна

Атомна дайнда бэлэдхэлгэдэ эсэргүүсэн тэмсэхые уряалан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой хандаһан Хандалгые Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшад ехээр һайшаан угтаа.

Корейн Централььна телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Пхеньянда Венскэ Хандалгада 193 мянган хүн гар табяад байна. Хойто Пхенан провинцида 226 мянга гаран хүн Хандалгада гар табяа.

Гар табилга үргэлжэлһөөр.

КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй тогтоол

ПХЕНЬЯН, мартын 15. (ТАСС). Корейн Централььна телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, малажалые һайжаруулха тухай тогтоол Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Министрнүүдэй Кабинет баталан абаа.

Малажалые хүгжөөхэ—үүлтэр һайнтай мал үсхэхэ, малажалай тэжээлэй база үргэдхэхэ, техническэ базые бэхижүүлхэ тодорхой хэмжээнүүд тус тогтоолоор хараалагдаа.

Тэрэшэлэн малажалай талаар мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байна.

Швециин ба Болгариин хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаба

СОФИ, мартын 15. (ТАСС). Болгарска телеграфна агентствын дамжуулһанай ёһоор, Болгариин Арадай Республикын ба Швециин хоорондо эд бараа андалдан абалсалга ба түлөөһэнүүд тухай хэлсээн 1955 оной апрелиин 1-һээ 1956 оной мартын 31 хүрэтэр хүсэндөө байхаар Стокгольмдо баталагдаа. Гадна, хоёр оронной хоорондо шиидхэгдээгүй байһан мүнгэнэй асуудалнуудые гуримшуулха тухай протокол баталагдаа.

Хэлсээнэй ёһоор, хүдөө ажахын продуктнуудые Швецидэ Болгари худалдаха болоо. Элдэб янзын булад, подшипнигуудые, целлюлоза, саарһа, машинануудые, запасна частьнуудые болон бусад товарнуудые Болгарида Швеци худалдаха байна.

Софидо гэр байра олоор баригдана

СОФИ, мартын 15. (ТАСС). 1949 онһоо хойшо Софиин хүн зон аятай зохидоор түхеэрэгдэһэн 9 мянга гаран шэнэ байра абаһан байна. Мүн энэ үе соо медицинскэ 13 эмхи зургаанай—больницануудай, нарайлалгын гэрнүүдэй, поликлиникэнүүдэй байшангууд; 65 һургуули баригдаһан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Софидо гоё һайхан томо байшангууд баригдаа. Тэдэнэй тоодо Коларовай нэрэмжэтэ олониитын библиотекэ, Благоевой нэрэмжэтэ полиграфическа комбинат оролсоно. Мүн Васил Левскиин нэрэмжэтэ стадион баригдаһан байна. Городой центрые шэнэдхэн байгуулха хүдэлмэри 1952 онһоо эхилэн амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнхай. Партийна байшангай, мүн хүндэ промышленностиин ба электрификациин министерствын байшангай барилга дүүргэгдээ.

Тэрэшэлэн Софиин заха булангууд шэнэдхэн байгуулагдана. Красная поляна, Лагерь Коневица гэжэ ба бусад хүдэлмэришэнэй кварталнуудта байрын олон гэр баригдаа.

Хитадай Арадай Республикын хойто хубида, Тайюани гэжэ газарта шэнэ эл[illegible]тростанци һаяхан хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Тайюани шадар байдаг хэдэ хэдэн пр[illegible] приятинууд тэрэ электростанциһаа энерги абаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шэнэ электростанциин байшан соо. ТАСС-эй фотохроника.

Советскэ Союзай экономическа ба культурна туйлалтануудые харуулһан выставкэ Шанхайда нээгдэбэ

ШАНХАЙ, мартын 15. (ТАСС). Советскэ Союзай экономическа ба культурна туйлалтануудые харуулһан выставкэ баярай оршон байдалда мүнөөдэр эндэ нээгдээ.

Хитад-советскэ хани барисаанай ордон соо выставкэ эмхидхэгдэһэн байна. Энэ ордоной гол үүдэнэй үмэнэхи талмай дээрэ олон зоной хабаадалгатай митинг болоо.

СССР-эй посол П. Ф. Юдин суглааргшадай үмэнэ тобшо үгэ хэлэһэн байна. Промышленностиин, хүдөө ажахын, наукын, техникын ба культурын талаар Советскэ Союзай амжаһан туйлалтануудые шэнжэлхэ ба тэдэнэй эгээн эрхимүүдыень халан абаха хэрэгтэнь Хитадтахи ханинартамнай тус выставкэ туһалха бээз гэжэ найдажа байһанаа тэрэ элишэлэн мэдүүлээ. Хитадай Арадай Республикын хүндэлэлдэ, агууехэ хитад арадай хүндэлэлдэ, советскэ ба хитад арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ зорю[illegible] П. Ф. Юдин үгынгөө түгэсх[illegible] юрөөл табиһан байна.

Шанхайн мэрэй орлогшо [illegible] Пань Хань-нянь митинг дээрэ [illegible]рюугай үгэ хэлээ. Выставкые нэ[illegible] дээрэ байгшадые городской ара[illegible] комитедэй зүгһөө халуунаар а[illegible]шалха зуураа, советско-хитадай [illegible]ни барисаае бэхижүүлхэ, Совет[illegible] Союзай түрүү дүй дүршэлые [illegible]жэлэн мэдэхэ хэрэгтэ энэ выста[illegible] ехэ үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ [illegible] заагаа.

Митингын һүүлээр эндэ суглар[illegible] олон хүн зон выставкые хаража [illegible]лээ.

Советскэ выставкые Шанхайн [illegible] зоной тон ехээр һонирхон хара[illegible] тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Выстав[illegible] нээгдэхын бүри урда тээ тэрэн[illegible] орожо харахые 1.200.000 хүн [illegible]һэн байна.

Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулха талаар азиатска конференц[illegible] бэлэдхэл КНР-тэ хэгдэнэ

ПЕКИН, мартын 14. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха талаар апрелиин эхеэр Делидэ нээгдэхэ азиатска конференцидэ бэлэдхэл хэхэ хитадай комитет Хитадай Арадай Республикада [illegible]дэлмэрилжэ эхилбэ.

Энэ комитедые Го Мо-жо толг[illegible]но. Комитедэй гэшүүдэй тоодо [illegible]фудин, Мао Дунь, Ли Дэ-цюань, [illegible] Лин-и, Хитадай ниитын бусад [illegible] ажал-ябуулагшад оролсоно.

КНР-тэ кредитнэ кооперативууд байгуулагдана

ПЕКИН, мартын 15. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын үргэн олон таряашад кредитнэ кооперативуудта ороно. Хэрбээ, 1953 оной эсэстэ Хитадта 9.400 кредитнэ кооператив бии байгаа һаа, мүнөө тэдэнэй тоо 130 мянга шахуу болоо. Тэдэндэ 70 гаран миллион хүн нэгэдэнхэй.

Хүдөө ажахын үйлэдбэрие [illegible] жөөлгэдэ кредитнэ кооперати[illegible] туһалдаг байна. Хүсэд бэшэ мэд[illegible]нэй ёһоор, үнгэрэгшэ жэлэй эсэ[illegible]рэтэр Хитадай кредитнэ коопера[illegible]вууд хамта дээрэ 314 миллион [illegible] таряашадта зээлеэр үгэһэн [illegible] юм.

Суданай түмэрзамшадай забастовко

ПАРИЖ, мартын 14. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын Хартумһаа дамжуулһанай ёһоор суданска түмэрзамшадай бүгэдэниитын забастовко мартын 12-то эхилһэн байна. Энэ забастовкоһоо уламжалан нэгэ талаһаа Порт-Суданай, нүгөө талаһаа Атбарын ба Суданай столица—Хартумай хоо[illegible] түмэр замай харилсаан сүм таһа[illegible]

Хартумһаа гол мүрэнэй судна[illegible] Суданай централььна ба урда та[illegible] районуудта ошохоёо болиһон ба[illegible] (энэ судоходство Суданай түмэр[illegible]май захиргаанай газарай мэд[illegible] байдаг юм).

Шатараар бүхэсоюзна чемпионат

Хойшолуулагдаһан партинуудые наадалга мартын 15-да болоо. Үглөөгүүр эртэ байбашье, түмэрзамшадай Централььна байшангай (Москва) театральна зал соо хүн зон олоор сугларһан байна.

Антошин Геллер хоёрой наадаһан партиие хүн зон ехээр һонирхон хараа. Юуб гэхэдэ, энэ наадалгын ямараар дүүрэһэнһээ турнирта хэнэй түрүү һуури эзэлжэ гараханьь дулдыдаха байгаа бшуу. Тус партиие наадалгын хойшолуулагдахада Антошин булюушаг байдалтай байһан юм. Партиие үргэлжэлүүлгын эхилхэдэ тэмсэл бүри шангадажа, Антошиной байдал улам бүри булюу болоһон байна. 81-дэхи ябадалдаа Геллер шүүгдээб гэжэ мэдэрээ.

Лисицын Спасский хоёр 54-дэхи ябадалдаа тэнсэһэн байна.

Мастер Иливицкий Фурманиие шүүгээ. Борисенко Симагинда шүүгдээ. Корчной Авербах хоёр тэнсэһэн байна.

Турнирай эсэсэй дүн нимэ:

Тус бүридөө 12 очко абаһан гроссмейстер Геллер (Одесса) гроссмейстер Смыслов (Москва) хоёр турнирта илаа. Гурбадахи, дүрбэдэхи, таб[illegible]хи ба зургаадахи һууринуудые [illegible]хэйн чемпион Ботвинник (Мос[illegible]) мастер Иливицкий (Свердло[illegible]) гроссмейстер Петросян (Москва) мастер Спасский хубаагаа. Тэд[illegible] тус бүридөө 11,5 очко абаһан ба[illegible]

Гроссмейстер Керес (Тал[illegible]) гроссмейстер Тайманов (Ленинг[illegible]) тус бүридөө 11 очкотой. Мастер [illegible]кенас (Вильнюс) 10,5, мастер А[illegible]шин (Москва) мастер Фурман ([illegible]нинград) хоёр тус бүридөө 10 о[illegible]той болоо.

Гроссмейстер Котов (Москва) [illegible] очко, мастер Борисенко (Ле[illegible]град), гроссмейстер Флор (Мос[illegible]) тус бүридөө 9 очко, гроссмей[illegible] Авербах (Москва), мастер Лис[illegible] (Ленинградска область) тус бү[illegible]дөө 8,5 очко, мастер Кан (Мос[illegible]) 7 очко, мастер Симагин (Москва) [illegible] очко, мастер Корчной (Ленингра[illegible]) очко, мастер Щербаков (Мос[illegible]) 3,5 очко абаһан байна.

(ТАСС)

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО[illegible]

Мүнөөдэр кино театрнуудта

Оперо ба баледэй театрта—«Аршин-Мал-Алан» (бурят-монгол хэлэн дээрэ) (20 часта).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — Уран[illegible] шэнэ фильм «Чемпион мира» ([illegible] 30 м., 12 ч. 30 м., 14 ч. 30 м., 16 ч. [illegible] 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 15 [illegible]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14 культуры и быта, промышленности — 34.05, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н —00405. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 75[illegible]